

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre 28 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre .. 7 korona.
Egy óra 2 k. 40 L.

VIDÉKEN:

Egy évre 32 korona.
Fél évre 16 korona.
Egy negyed évre .. 8 korona.
Egy óra 2 k. 30 L.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és osanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, november 1.

Francia támadások kudarca.

— Oláhok sikertelen erőlködése Orsovánál. —

Berlin, október 31. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy arcvonala:

A Somme mentén kedvezőtlen időjárás viszonyok korlátozták a harci tevékenységet. Les. Boeufstól északra és keletre előnyomuló ellenség osztagait tüzelésünkkel visszaütöttük. Egy francia századnak a La Maisonette major ellen intézett támadása megghiúsult. Így igy kudarcra végződtek a kézigránatos csapatok arra irányuló kísérletei, hogy Bibacheztól délre fekvő új árkaikba behatoljanak. Nagy francia erőknél Abiaincourt ellen és a Chaumes—lehoasi ut mindkét oldalán indított támadása védőtüzünkben nem volt keresztülvihető.

A német trónörökös arcvonala:

A Maas területen is nagyobb nyugalom volt mint az előző napokon, csak St. Mihiel vidékén ért el időnként nagyobb hevességet a tüzési tűz.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege:

Rövid tüzési előkészítés után az oroszok a Szcara melletti állásunkat Kaszyn mellett virradatkor megtámadták. Az ellenséget véresen visszavertük. Berestochótól északnyugatra, a Styr felső folyásánál, az előtéri csatározások a mi javunkra dőltek el. A Narajowka keleti partján, Molochowtól északra, török csapatok rohammal elfoglalták az ellenség több előállítását. Tovább délre német ezredek Krasnolesietől északra, elfoglaltak fontos magaslati állásokat és visszaverték az oroszok ellentámadásait. Négy tisztet, 170 főnyi legénységet, 9 gépfegyvert szállítottunk be. Stanislautól nyugatra és délnyugatra orosz osztagok előretörése sikertelen maradt.

Károly főherceg lovassági tábornok arcvonala:

Erdély keleti határán nyugalom. A déli határhegységben sűrű köd és időnkénti hóvihar dacára a harcok tovább folytak. Campolungtól északra Börzenynél, Orsovától északra a románok sikertelenül kísérelték meg, hogy visszafoglalják a tőlük elvett magaslatokat. Falkenhayn gyalogsági

Mind szentek ők ...

Arad, október 31

A naptárírók piros betűvel jelzik a mai napot s odairják a dátum mellé: Minden-szentek napja! A holnapi nap mellé pedig feljegyzik: Halottak napja!

Kettős ünnep: piros betű, fekete gyász! Nincsen a világnak olyan sötét színe, mint amelyet ezek a piros betűk takarnak s nincsen olyan fekete éjféli, amely a vérnek ezt a kiabáló színeit elsötétíthetné. Ez a két nap most egygyé válik, amint összeolvad az a két fogalom is, amelyet jelképeznek. A két szimbólum egyetlen valósággá nemesül: magyar halott hősök visszajáró emlékévé!

Mind szentek ők, kik meghaltak e hazáért! Kik ott nyugosznak, amerre a nap kél, amerre a szél zug, sziklasirok alján, havas hideg sirban zengő tenger partján, véres lengyel földben.

A jeltelen sírokra kerül-e ma mécsvilág? Vagy csak a messze csillagok porló fénye hint majd tőlük égi gyertya-lángokat?

Ne kérdezze senki ...

A millió és millió sir — éjszaktól délig, kelettől nyugatig — fényben fog uszni ez éjjel; minden magányos siron égni fog egy láng s a tömegsírokon annyi fény, ahány hős nyugszik ott alatt. Ez éjszakán mindenfelől ezernyi fényes láng röpköd majd... Az alakja mindeniknek olyan, mint egy — szív!

Hová siettek lángoló szívek? Vértől lángoskák merre szálltok? Az éjsötét, hideg, riasztó: bizalmas ösvényt hol találtok?!

Lesz-e erőtlük átlebegni a véres-könnyes tengerek fölött s tüzes egeknek záporában megbujni, mint az üldözött?

S az egyik szív megszólal: „Ne kérdezzétek, kik vagyunk, kik voltunk s testünknek ott lenn, hogy mi a neve? Ne kérdezzétek: melyik nemzethez tartozunk, hiszen a gyásznak — egy a nemzete! mi nem félünk a zordon éjszakától: se tűz, se víz, se vér nem árt nekünk: Mi fiainkat megyünk felkeresni, a titkos, néma sírokhoz megyünk; halljátok-e? a föld alól sir millió gyermekünk fel: utolsó csókra minket oda hív! Megyünk ...

... S mindszentek éjjén a titkos sírok mélyén alvó hős fiukhoz repül a sok-sok égő — anyaszív! (.)

tábornok hadserege október 10-ike óta 151 tisztet, 9920 főnyi legénységet fogott el. Sok egyéb hadiszerez kívül 37 ágyut, 47 gépfegyvert, egy zászlót vett el a románoktól.

Balkán hadszíntér:

Mackensen vezértábornagy hadserege:

Dobrudzsában a helyzet változatlan.

Macedóniai hadszíntér:

Bolgár gyalogság a szerb osztagokat, amelyek a Cerna hajlásának keleti részében kezdetben sikereket értek el, kiindulási állásaikba vetette vissza, miközben nagy veszteségeket okozott nekik. Ludendorff, első főszállásmester. (A minisztereinkétség sajtóosztálya.)

Husz nap alatt

tízezer oláh fogoly

Budapest, október 31. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

Orsovánál és az erdélyi déli határhegység tulsó oldalán tovább folyik a harc. Csernahévíztől északra és Campolungtól északra megghiúsultak a románok támadásai. Magyarországon keleti határán és az Erdős Kárpátokban aránylag tegnap is nyugalom volt. Falkenhayn osztrák-, magyar- és német haderőit október 10-ike óta 151 tisztet és 9920 főnyi legénységet fogtak el. A zászmány 37 ágyu, 47 gépfegyver, egy zászló, sok hadiszerez.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregeinek arcvonala:

Lipnicadolnánál német csapatok, Brzezanytól délre török zászlóaljok elfoglaltak erősen elsáncolt ellenséges állásokat, amely alkalommal négy tiszt, 170 főnyi legénység, 9 géppuska jutott a támadók kezére. Wolhyniában, Lobacowkánál, visszavertünk orosz előretöréseket.

Olasz harctér:

A tengeremelléki harcvonal egyes részei váltakozó hevességű tüzési aknavető tűz alatt állanak. Tirolban alpini zászlóaljok Gardinal ellen a Fassani alpokban indított támadását, az ellenség jelentékeny veszteségei mellett visszavertük.

Délkeleti harctér:

Az osztrák-magyar haderőnél nincs jelentős esemény. Hófer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Minisztereinkétség sajtóosztálya.)

„Románia megkezdte ellenoffenzíváját“

(Munició és ágyú kell az oláhoknak.)

— Távirati tudósítás. —

A francia lapok híradásai szerint Varraux tábornok kételkedik az orosz segítség lehetőségében. A tábornok azt mondja, hogy annak idején a cenzura eltöltötte Briand miniszterelnöknek a hadügyi bizottságban tett közlését és ha a közönség is ismerné az orosz veszteségek igazi adatait, akkor megértené, hogy Oroszország megtesz mindent, ami erejétől kitelik. Ez igaz, de mégis sajnós, hogy képtelen egy nagyobb hadsereggel támogatni Oláhországot.

A bukaresti félhivatalos Independance Roumaine vezető helyen kijelenti, hogy méltatlan a szövetségesek részéről jövő az a vád, hogy Oláhország csak a saját önző érdekeit nézte és ennek köszönheti a vereségét is. Oláhország nem felelős a történetekért. Az oláh hadvezetőség arra soha sem vállalkozott, hogy egymaga két fronton vegye fel a tulnyomó ellenséggel szemben a gigászi küzdelmet. Az orosz hadvezetőségnek és a többi szövetségeseknek tudniuk kellene, hogy mire vállalkozott Románia és mire vállalkoztak ők. Az oláh fronton folyó harcokért a felelősség kizárólag a szövetségeseket terheli. Nekik most az a kötelességük, hogy minél hatalmasabb támogatással tegyék jóvá az eddig szenvedett kudarcaikat.

A milánói lapok Rómából diplomácia uton érkezett bukaresti híreket kaptak, amelyek elmondják, hogy Romániára már nem sürgős és nem fontos a szövetséges csapatokkal való megerősítés, hanem inkább a hadianyag, főképpen pedig a munició küldése volna kívánatos. Az oláh csapatállományok ezidő szerint elegendők, mert az orosz megerősítés már megérkezett, azonban sok bajt okoz az ágyuban és lőszerben való hiány.

A szövetségesek ne gondolják, hogy későn jönnek, ha csak hadianyagot küldenek. Az oláhok az egész erdélyi határ mentén heves ellentámadásokban vannak és remélik, hogy rövid idő múlva szilárd védelmi vonalat létesítenek kedvező terepen, ami aztán lehetővé tenné olyan manőverezést, amellyel az ellenségnek a Dunán való átkelését megakadályozhatnák.

A Popolo d' Itáliának Bukarestből ezeket jelentik: Románia nem csapatokat, hanem inkább ágyúkat és municiót sürget Oroszországtól. Csapatokat kellő mennyiségben küldöttek és ezeknek kiegészítése folyik. Romániának municióval való ellátását Anglia vállalta magára. A buvárhajóháború felélése azonban meggátolta, hogy Anglia Oroszországba s innen Romániába szállíthasson municiót.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az orosz vezérkar jelentése október huszonkilencedikéről: Az erdélyi harcra ágyútüzünkkel visszazoritottuk az ellenséget, amely Negre táján, Dornawatráról délre, támadásba kezdett. Az Uzu-völgyben az oláh csapatok támadással visszazoritottuk az ellenséget és 10 tisztet és 900 fényi legénységet foglyul ejtettek. A Buzen-völgyben az oláhok eredményesen

támadtak és visszafoglalták a Colu Deslui hegyet. Campolungtól északra szövetségesek elfoglalták Rivosti falut. 300 németet foglyul ejtettek és öt gépfegyvert, két aknavetőt zsákmányoltak. Az ellenséget, amelynek elülső osztagai a Zsil-völgyében Targuljin felé nyomultak elő, az odasiető oláh csapatok megverték és a hegyek közé üldözték. Az oláhok itt 900 bajor katonát fogtak el, két hegyi üteget, valamint 11 gépfegyvert zsákmányoltak. A dobrudzsai harcra nem volt változás.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az oláh vezérkar jelentése október 30-áról: A Tölgyes-szorostól a Békás-szorosig a rossz időjárás minden tevékenységet megakadályozott. A Prehova-völgyében a Clabuzetu Bjalui ellen intézett két támadást visszavertük. Dragoslavele vidékén a balszárnnyon kissé előnyomultunk. Az Olttól keletre a rossz időjárás folytán minden tevékenység nehézségekbe ütközik. A Jiu-völgyében üldözésünk tovább tart. 312 katonát elfogtunk, négy gépfegyvert zsákmányoltunk. Orsova vidékén élénk tüzelés. Deli harcra nem volt változás.

Az angol lapok az oláh harcokról érkezett hírek következtében az oláh hadsereg jobb szárnya miatt aggódnak. Félnék, hogy a Dornavatra körül összeszorított seregnek a helyzete válságossá válhatik. A Daily Cronicle fejtegetései szerint a dornavatrai hidfő kiugró pont lévén, csak nagyon nehezen védhető. Számításba kell venni azt a lehetőséget abban az esetben, ha a szövetségesek kudarcot vallanak a dornavatrai hidon való visszavonulás nehéz és veszedelmes vállalkozás lesz. A lap végül annak a reményének ad kifejezést, hogy az oláhoknak sikerülni fog a Mackensen és a Falkenhayn seregéből álló harapófogó két ágát szétteszteniük. Ha ellenben a harapófogót az ellenségek még is össze tudják majd szorítani, abban az esetben nem számítva a dobrudzsai területet, Oláhország fele jutna az ellenség kezére.

A Csernavodában zsákmányolt petroleum készleteket Románia már régebben eladta az entente hatalmaknak és noha szállítások egyáltalán nem történtek távirati kérésére az árak hetvenöt százalékát mégis kifizették Romániának.

VAROS ÉS MEGYE.

Ahol megfeleltek a törvényről. Zalavármegye alispánja a jövő hó hetedikére az egész vármegyében kiírta a választást a lejárt megyebizottsági tagsági helyek betöltésére. Ugy Nagykanizsán, mint a vármegyében megtették minden előkészületet a választásokra, mikor végre a vármegye házában rájöttek, hogy tévedés történt. A kormány ugyanis a háború tartamára az összes mandátumokat meghosszabbította s így választani nem lehet. Az alispán erről vasárnap érte-

sítette Nagykanizsa város tanácsát, az azal a megjegyzéssel, hogy jövő hó hetedikén csak az elhunyt megyebizottsági tagok helyét kell betölteni.

Aradi vasutasok előléptetése

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi üzletvezetőség területén november hó 1-én a következő tisztviselői előléptések történtek:

Az V. fizetési osztály 2. fizetési fokozatából ugyanezen fizetési osztály 1. fizetési fokozatába felügyelendő: Storck Lipót felügyelő.

A VI. fizetési osztály 2. fizetési fokozatából a VI. fizetési osztály 1. fizetési fokozatába főellenőrre: Szenere Kálmán főellenőr, Hitel Dénes főellenőr, Erczy Oszkár főellenőr, Eissen József főellenőr. A VI. fizetési osztály 3. fizetési fokozatából ugyanezen fizetési osztály 2. fizetési fokozatába főmérnökké, illetve főellenőrre: Fábrián Gyula főmérnök, Mohaupt József főellenőr, Mold József főellenőr. A VII. fizetési osztály 1. fizetési fokozatából a VI. fizetési osztály 3. fizetési fokozatába főellenőrre, illetve főmérnökké: Lager János ellenőr, Hajdu Ferenc ellenőr, Gudra Gyula ellenőr, Mendlik Béla ellenőr, Demeter Károly ellenőr, Kántor László mérnök.

A VII. fizetési osztály 2. fizetési fokozatából a VII. fizetési osztály 1. fizetési fokozatába ellenőrre, illetve mérnökké: Szabó Norbert ellenőr, Csiki József ellenőr, Könczöl Bálint mérnök, Raab Lajos mérnök. A VII. fizetési osztály 3. fizetési fokozatából a VII. fizetési osztály 2. fizetési fokozatába ellenőrre, illetve mérnökké: Kele József ellenőr, Róth Lajos ellenőr, Hobik Béla ellenőr, Gyöngyösi József ellenőr, Kuglis Dezső ellenőr, Soltész Rezső ellenőr, Máté János mérnök, Harmati Vencel mérnök, Dorogi Lajos mérnök, Párecz László mérnök.

A VIII. fizetési osztály 1. fizetési fokozatából a VII. fizetési osztály 3. fizetési fokozatába ellenőrre, segédtitkarrá, illetve mérnökké: Lukács József hivatalnok, Eltscher Károly fogalmazó, Rozmann Odón mérnök, Major Kálmán mérnök. A VIII. fizetési osztály 2. fizetési fokozatából a VIII. fizetési osztály 1. fizetési fokozatába hivatalnökká, fogalmazóvá, illetve mérnökké: Cvetkovics Emil mérnök, Bernáth Sándor dr. fogalmazó, Scheiber Ernő mérnök, Petrovszky Dezső dr. fogalmazó, Czáró Fogarassy István mérnök, Löcsi István hivatalnok, Renner Dezső hivatalnok, Schultzs Adán hivatalnok, Doboz Zoltán hivatalnok, Felletár Emil dr. fogalmazó. A VIII. fizetési osztály 3. fizetési fokozatából a VIII. fizetési osztály 2. fizetési fokozatába hivatalnökká, fogalmazóvá, illetve mérnökké: Kunetz István hivatalnok, Bagossy Kálmán dr. fogalmazó, Vojtek Kálmán mérnök, Schwanfelder Ferenc mérnök, Gut György mérnök, Halmos Rezső mérnök, Szomják Elemér hivatalnok, Horváth Lajos hivatalnok, Rudnai Béla hivatalnok, Kiss István hivatalnok, Gábor Géza mérnök.

A IX. fizetési osztály 1. fizetési fokozatából a VIII. fizetési osztály 3. fizetési fokozatába hivatalnökká: Scherfeneder Kálmán hivatalnok, Neiszer János hivatalnok, Nagy Lajos hivatalnok. A IX. fizetési osztály 2. fizetési fokozatából a IX. fizetési osztály 1. fizetési fokozatába hivatalnökká: Gerő Béla hivatalnok, Deák Géza hivatalnok, Biró Agh János hivatalnok, Toró József hivatalnok, Principál János hivatalnok, Kummer Béla hivatalnok, Nagy Gyula hivatalnok, Szabó Mihály hivatalnok, Sebor Oszkár hivatalnok, Szabó István hivatalnok, Krauszpé Rudolf hivatalnok, Matei Miklós hivatalnok, Bacsonyi Gyula hivatalnok. A IX. fizetési osztály 3. fizetési fokozatából a IX. fizetési osztály 2. fizetési fokozatába hivatalnökká: Fleser Partenie hivatalnok, Such János hivatalnok, Mihályi Károly hivatalnok, Császár József hivatalnok, Schwegelhofer Vilmos hivatalnok, Grodek Gusztáv hivatalnok, Gyürky Gábor hivatalnok, Petheő Ferenc hivatalnok, Lukács Gusztáv hivatalnok, Szomják Béla hivatalnok, Baricz Gerő hivatalnok, Magyar Sándor hivatalnok, Pildei József hivatalnok, Keller József hivatalnok.

Kétezernégyszáz százalék haszon.

(Két filléres tej drágításért nyole filléres kávé áremelés. — Aradi kávések újabb drágítása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Csodálatosan vakmerővé teszi az embereket némely foglalkozási ág. Szinte azt kell hinnünk, hogy a pénz örültjei ezek az emberek, akiket se jó tanács, se intelem, se büntetés nem tarthat vissza attól, hogy a háborus viszonyok ügyes kihasználásával: vagyonukat — a közönség rovására — egyre-másra növeljék. Hová lett a tisztességes polgári haszon fogalma? Mintha mindenkit elszédített volna a háborus kereskedelem dimenziója: csak óriási összegekben akar „dolgozni” s nem kamatoztat, de vagyonokat akar keresni. Amíg ez az akarat egyenes uton tör a cél felé: szót sem emelünk ellene, de amidőn azt látjuk, hogy itt már „rendszer”-ről van szó: egy pompásan kigondolt, tervszerű árdrágítási manőverről: akkor fel kell emelni a szavunkat, a minden oldalról hajszolt, kiszípolyozott közönség nevében és érdekében.

Arról van szó, hogy egyes kávések ismét felemelik a kávé árát. A háboru folyamán jó egynehány ilyen áremelésnek voltunk a tanúi. Amíg ezek az áremelések fedték a drágulás természetes folyamatát, méltányossággal kellett belátnunk jogosultságukat. De amidőn az áremelésre semmi okot nem látunk: tiltakozólag kell felemelnünk minden ilyen kísérlet ellen messzehangzó szavunkat s minden ilyen kísérletet a hivatalos fórumok elé kell utalnunk. Sem a tej, sem a kávé, sem a cukor nem drágult újabb — oly mértékben nem is drágulhatott, hiszen cukor, kávé maximálva vannak — érthetetlen tehát az újabb áremelés. Legfeljebb azt mondhatják a kávések, hogy nem tudnak tejet, kávé és cukrot kapni. Ebben lehet valami igazuk, de ezt az igazságot nem a közönség zsebéből kivett újabb árkülönbséggel kell szemléltetnünk tenniük. Ellenkezőleg: ha nem tudnak áruhoz jutni: hagyjanak fel az üzletükkel, zárják be az ezüsttükros luxus helyeket. Mert ha igaz az a klasszikus megállapítás, hogy a kávéház luxus hely, akkor legyen igazság az is, hogy a háboruban luxus helyekre nincs szükség.

A Városi-kávéház tulajdonosa, Fürst János, azt mondta az Aradi Közlöny tudósítójának, hogy mert a tej literje holnaptól kezdve két fillérral drágább lesz és 62 fillért kell érte fizetnie, azért a tejes kávé nyole fillérral, a feketét pedig, mert a kávé ára a háboru alatt három koronáról tizenöt koronára emelkedett, négy fillérral drágítja meg. A tej ára tejében epen 2400 százalék hasznot vág zsebre a kávé.

Arra a kérdésre, hogy mit tegyen az az ember, aki nem győzi az árdrágítást, azt a klasszikus választ adta Fürst, hogy ezek az urak tartsanak hetenkint

két kávéház nélküli napot.

Óriási, pokoli, igazi magyar háborus ötlet.

Wie die Alten brummen... a földművelésügyi miniszter azt, akinek drága a hus, a mezőre küldi zöldséget legelni; aki nem tud lisztet szerezni, az főzzön és süssön türelemmel. Akinek nem futja kávéra az ne járjon a kávéházba. Klasszikus kor klasszikus gondolatai.

Eppen ilyen merészen, vagy még merészebben emel a Hungaria-kávéház tulajdonosa, a tizenkét koronás imbisz feltalálója is. Itt arra a bizonyos magas lóra szoktak felülni és aki panaszkodik a túrhetetlen magas arak miatt,

azt a jó tanácsot adják Fischerék, hogy kinek nem tetszik, az ne járjon a Hungáriába.

Jól ismerik ezek az urak az aradi közönséget, tudják ők jól, hogy sem a közönség, sem a rendőrség nem fogja kiszámítani, hogy egy liter tej négy filléres drágulásából mennyi esik egy kávéra és hogy milyen matematika alapján jut pont 8 fillér drágítás egy pohár kótyvalékra, amelyet a víztől csak jóakarattal és fantáziával lehet megkülönböztetni. A kávések a hivatalos rendőri felfogást vallják és azt mondják, hogy az ő házuk nem kávé-, hanem luxus-ház.

Ez a megállapítás azonban tudjuk, hogy helytelen. Mert a kávéház nem is annyira luxushely, mint amennyire azt hivatalosan egykor elképzelték. A kávéház nem mágnások, földbirtokosok, pénzarisztokraták melegező helye volt egykoron, hanem a polgári osztály szórakozó helye. Háboruban pedig tiszteknek és a tisztos középosztálynak gyülekező, szórakozó helye. Így kellene lenni, de nem így van, mert ma holnap csakugyan mágnásnak, vagy pénzarisztokratának kell lenni annak a vakmerőnek, aki egy kávéra be mer menni egy ilyen modern pénzhalmozó palotába.

Ez ellen az állandóan meg-megújuló drágítási kísérletek ellen szót emelünk azért, mert veszedelmes tendenciát látunk ebben. A kávések emeljék fel egyszersmindenkorra a kávéjukat, vessenek számot magukkal és a közönség teljesítő képességével, — aztán legyen elég. De ne igyekezzenek a hatóság és a közönség eszén túljárni úgy, hogy apródonként, fillérenként, de annál gyakrabban emelik a portékájuk árát.

Negyvenöt vagon lisztet kap a város.

(A kenyérjegyek ellenőrzése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A belügyminiszter ma értesítette a várost, hogy a legutóbbi hónapra ideiglenesen kiutalt negyvenöt vagon lisztkompetenciát ezentul is küldeni fogja, igazoltnak látja, hogy a városnak ennyi a szükséglete. A negyvenöt vagon lisztet tehát ezentul havonként pontosan meg fogja kapni a város és ha a liszt kiosztás rendben fog menni, ha nem lesznek visszaélések és ha senki sem fog megpróbálkozni azzal, hogy magának lisztraktárt halmozzon fel, akkor senki sem fog sem lisztben, sem kenyérben szükségét szenvedni.

Hogy a liszt kiosztás minél simábban és kifogástalanabban mehessen, a tanács ma a következő hirdetményt bocsájtotta ki:

Visszaéléseknek elejét veendő kimondjuk, hogy a jövőben csakis oly zöld igazolványok alapján fognak a kenyér és lisztjegyek kiadni, melyeknek hátlapján a háztulajdonos és ezt követőleg az illetékes kerületi biztos az igazolványon foglalt adatoknak helyességét igazolta. Felhívjuk tehát az összes háztulajdonosokat, hogy lakóiknak zöld igazolványát bekívánva, a szükséges igazolást annak hátlapjára rávezessék. Figyelmeztetjük a háztulajdonosokat, hogy az igazolványra vezetett adatokért felelősek. Az igazolványok a lakóktól november hó 8., 9. és 10-ik napján beszedendők és a háztulajdonosnál készenlében tartandók.

Az illetékes kerületi biztos november hó 11., 12. és 13-ik napján a háztulajdonosnál megjelenik és a háztulajdonos igazolását nevének aláírásával láttamozza. Amennyiben valamelyik lakónak háziura nem tartózkodik Aradon, úgy a kerületi biztosnak láttamozása is elegendő. Az ily módon láttamozott igazolványok november hó 14. és 15-én a lakóknak visszaadandók oly célból, hogy a 15-én kezdődő kenyér és lisztjegy kiosztás alkalmával minden lakó a zöld igazolványának birtokában legyen.

Felhívjuk a város közönségének figyelmét a m. kir. miniszteriumnak 4586—1916. M. E. sz. rendeletének 10. szakaszára, amely szerint az, aki ezen rendelet alapján a hatósági rendelkezést megszegi, amennyiben cselekménye súlyosabb büntetendő-rendeletkezés alá nem esik, kihágást követ el és az 1914. évi L. t.-c. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Zita főhercegnő a felszabadított Erdélyben.

— Távirati tudósítás. —

Károly Ferenc József trónörökös felesége, Zita főhercegnő pár nappal ezelőtt Erdélybe utazott, hogy az oláh front közelében levő kórházakat meglátogathassa. A főhercegnő néhány nap alatt beutazta Kolozsvárt, Medgyesét és elutazott Székelyudvarhelyre is, melyet csapataink csak a közelmúlt napokban verekedtek ki dicsőséges harcukban az oláh hordák kezéből.

A trónörökös mindenütt meglátogatta a kórházakat, sőt utközben találkozott több mozgó kórházzal is, melyeket szintén végignézett. A kórházakban a fenséges asszony minden katonának ágyához lépve érdeklődött hogylétük iránt. Magyar, német és bajor katonák, sok helyen megsebesült oláh fogoly katonák feküdtek a kórházakban, akikhez a fenséges látogató kivétel nélkül intézett egy-egy kedves, meleg szót. A legtöbb sebesültet anyanyelvén szólította meg, vigasztalta őket s akadtak olyanok, akik kérelemmel fordultak a fenséges vendéghez, aki aztán nyomban teljesítette s ajándékokat osztott szét közöttük családjaik részére.

A székelyudvarhelyi pályaudvaron egy udvari vonat várta a fenséges asszonyt, hogy tovább vigye. Mikor a trónörökös gyönyörű alakja feltűnt a perronon, a menekült székely asszonyok és gyermekek körülfogták, csókolták a kezét és ruháját és sirva panaszkodtak neki, hogy nem eresztik vissza szülőföldjükre, noha már csapataink azt megtisztították az ellenségtől. A főhercegnő vigasztalta őket, pénzt osztott ki köztük, és ígéretet tett, hogy közben jár illetékes helyen, hogy minél hamarabb vissza kerüljenek otthonukba.

Udvarhelyről Farcádra utazott és mélyen megrendülve járt az oláhok által elpusztított falu romjai között. A lakosság itt is nagy bizalommal és őszintén feltárta bajait és a mindenkiből kifosztott nép között fohérműt, pénzt osztott szét.

Károly Ferenc József trónörökös megszabadította Erdélyt az ellenségtől, Zita főhercegnő pedig a felszabadított vidéken, mint védő angyal jelent meg, hogy vigasztalja és segítse a népet és gyógyítsa az ellenség ütött sebeit.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett jelentés.

Hazaérkezett az U. 53. — Bratianu állása megrendült.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Az U. 53. Atlanti-óceánon tuli vállalkozásáról jó állapotban megérkezett.

(Ez a csodahajó néhány héttel ezelőtt hirtelen feltűnt az amerikai vizeken és rövidesen tizenhat ellenséges hajót pusztított el. Anglia rá akarta bírni Amerikát, hogy kergesse ki vizeiről a tengeralattjárót, de Amerika nem tett eleget az angol kívánságnak. A szerk.)

Berlin. A császár Schön admirálisnak a Göben és Bresslau parancsnokának, a török flotta ujjászervezőjének, a német-török tengeri haderők első ütközetének évtordulója alkalmából a Pour le Merite rendjelet adományozta.

Genf. Ferdinánd román király Marghilomant, a konzervatív párt vezérét magához kérte. Bratianu állása megrendült.

Románia bekerítése fejlődésben van.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A „Popolo d'Italia” bukaresti levelezője a következőket jelenti lapjának:

A teutonok nagy terve, Románia bekerítése eredményes fejlődésben van. A Dobrudza felől való átkarolás Konstanza és Csernavoda eleste után már megtörtént és a nyugati oldalról Falkenhayn is több ponton mélyen bent van offenzív csapatával az oláh földön. Ha még a bolgár Dunáról esetleg átkelést hajtanak végre a központi hatalmak és szövetségai, akkor a szerencsétlen Románia egyetlen hatalmas öleléssel összeroppantható.

Ez a szinte katasztrófális helyzet annak a lassuságnak a következménye, amelylyel az entente előkészíti az ellenséges támadások ellen való védelmet. Annak idején vészkiáltások hallatszottak, de senki sem figyelt rájuk. A hivatalos jelentések azt igyekeznek bizonyítani, hogy a román helyzet javult és még most is, amidőn Románia legfontosabb kikötőjét elvesztette, eléggé rossz izléssel bírnak arra, hogy világgá bocsássák azt a hirt, hogy az orosz seregek utban vannak. Ezek a segítő csapatok, ha jelentékenyek lennének és még ha igazán léteznének is, olyan jókor érkeznének, mint Offenbach legendás karabinierjei.

Mit csinál Sarrail hadserege? Megelégszik tüszurkálással, ahelyett, hogy végig harapna és az entente ahelyett, hogy segítőcsapatokat küldene neki, apró-cseprő belső vitákkal foglalkozik. Tehát csakugyan azt akarják, hogy meg erősítést nyerjen az általános vélemény, hogy a központi hatalmak ott érnek el sikert, ahol akarnak? Igazán be akarják-e bizonyítani, hogy az ententeban túl sokan parancsolnak és azért nem érhetnek el döntő sikert, mert a parancsnokok soha sincsenek egy nézetben. Ahol az entente diplomáciai sikert arat, mint például Romániában, ott viszont nem adják meg a kellő katonai támogatást. A négyesszövetségben meggyökeresedett az a hit, hogy 1916. végén Törökország meg lesz semmisítve. Azonban ebben az irányban semmi sem történt, sőt most már lehetetlen erre nézve minden kísérlet is, amióta Dobrudza az ellenség kezébe jutott.

Delacroix tábornok ezt írja a Temps-ban: Ha kérdezzük, hogy mi volt a célja a központi hatalmak előnyomulásának Dornavatra és a romániai Nagra-folyóeska irányában, azt kell felelnünk egész határozottsággal, hogy Falkenhayn ott akarja áttörni a román ellenállás frontját, ahol az oláh hadsereg egyesül az orosz hadsereggel. A magam részéről azt hiszem, hogy Falkenhayn tábornok manőverének még egyéb célja is van. Hátha akarja kapni Lesickit Kimpolungnál, hogy ezzel előjót vegye az oroszok ama törekvésének, hogy Lombardiába juthassanak. Az is le-

hetséges, hogy Falkenhayn el akarja érni a csernovic—bukaresti vonalat. Bizonyos, hogy Falkenhayn a Trotus-völgyben erősen fenyegeti ezt a vasúti vonalat. Az a körülmény, hogy a központi hatalmak csapatai átkelve a tömösi szoroson, mindinkább előrenyomulnak, szintén nagy katasztrófát jelent Romániára nézve, mert az ellenséges csapatok hatalmukba kerítették a prahovai völgyön keresztül Bukarestbe vezető vasúti vonalat. A helyzetet még veszedelmesebbé teszi az, hogy a német és osztrák-magyar csapatok a kapolungi uton is előrenyomulnak.

Kezdődik a dráma harmadik felvonása.

— Távirati tudósítás. —

Bern. Kanada új fő kormányzójának a dowenshiri herceg tiszteletére adott lakomán Londonban Robertson vezérkari főnök beszédet mondott, melyben különösen a gyarmatok áldozatkészségét dicsérte. Többek között a következőket mondotta: Ma még nem látom a háború végét, bizonyos azonban, hogy a dráma harmadik felvonásához értünk. Ne kérdezzék, hogy mikor lesz vége a háborúnak, mert ez a kérdés ma nem érdekes. Akkor fejezzük be a háborút, ha legyőztük az ellenséget. Ezt pedig csak harcban lehet legyőzni. Ez annyit jelent, hogy össze kell hordanunk minden erőnket, hogy harcolhassunk a végső győzelemért. Baltourt a tengerészeti admirális első lordja az angol flottát magasztalta beszédében. Hangsúlyozta a flotta fontosságát, mert hiszen csakis ennek köszönhető, hogy a csapat és muníciószállítások a gyarmatról eljutnak az anyaországba és Franciaországba.

Hága. Aosta hercege, az Isonzo-hadsereg főparancsnoka a vezérkarral való nézeteltérése miatt lemondott állásáról.

Berlinből jelenti a Wolff-ügynökség: Három tengeralattjáró naszadunk most tért vissza az angol csatornából, ahol huszonegy hajót huszonnyolcezeröttszáz tonnatartalommal elsüllyesztettek.

A Haditermény mérlege. Budapestről jelentik: A Haditermény Részvénytársaság holnap közli mérlegét. A forgalom huszonnyolc milliárd, tiszta haszon négy millió kilencszázezer korona, amit az alapszabályok értelmében hadijótékonyági célokra használnak fel. Az aktívák harmincmilliót tesznek ki.

IRODALOM ES MUVESZET.

Színházi műsor:

Szerdán délután fél négy órakor mérsékelt helyarákkal: János vitéz, operett.

Este nyolc órakor, rendes helyarákkal: Névtelen asszony, szimü. (C. bérlet.)

Csütörtökön: Csoda csók, operett-ujdonság itt először. (A. bérlet.)

Pénteken: Csoda csók, operett-ujdonság másodszer. (B. bérlet.)

Szombaton délután fél négy órakor, fél helyarákkal ifjúsági és népies előadás: Fészek a viharban, vigjáték.

Este nyolc órakor rendes helyarákkal: Csoda csók, operett. (C. bérlet.)

* A színház hírei. A Csoda csók Strausz kitűnő operett-ujdonságának holnap, csütörtökön van a bemutató előadása. Az ujdonságra a személyzet nagy gondnal készült, úgy, hogy a siker minden tekintetben biztosítva van. A Csoda csók vezető szereplői Z. Váradi Margit, Járai S. Győző, Róna, Kertész, stb. Ifjúsági és népies előadás. Szombaton, november 4-én délután fél négy órakor tartja a társulat az első ifjúsági előadást ez idényben. ez alkalommal színre kerül „Fészek a viharban” kitűnő vigjáték három felvonásban. A főszereplők Harsanyi Margit, Kiss Miklós, Delli, Kertész stb. Az ifjúsági és népies előadások rendszeren fél helyárrak mellett lesznek megtartva.

* Hangverseny a menekültek segélyezésére. A november 5-iki filharmonikus hangversenyt Resch Ferenc altábornagy, Kintzig János és Baross Ferenc dr. főispánok védnöksége alatt a menekültek javára tartják meg a következő műsorral: 1. Gróf Zichy: Unnepi hangok. 2. Beethoven: Első szimfónia. 3. Sibelins: Tünc intermezzo. 4. Schubert: Moment musical. 5. Grieg: Norvég lakodalom. 6. Wagner: Harang és lovagjelenet a Parsifal zenedrámából. Jegyek már csak 5—1 kor. árban kaphatók a Scherhaeg-cégnél, (Andrássy-tér 14.)

* A nábob felesége — pénteken az Apollóban. A nábob felesége tévedésből már egyszer lekerült Aradra, s egy napig az Apolló műsoron tartotta. Ez az egy nap elegendő volt ahhoz, hogy az egész városban elterjedjen ennek a csodaszép képek a híre. Az Apolló-színház direkciója ma hozta nyilvánosságra, hogy péntektől kezdve játsza ismét „A nábob feleségét” s már csaknem minden jobb helyet lefoglaltak a premier napjára.

* Ami mindeánál erősebb. (Kaméliás hölgy, Erna Morena sorozat I. az Uránia mozgószínházban.) Az elmúlt szezonban bontakozott ki először teljes pompájában Erna Morena művésznő tehetsége. Berlin ünnepelt művésznője, akit sokan a vászon Duszéjának neveznek. Idegérzékeny, örökké vibráló temperamentum. Minden kis történetre reagáló, vonásai egy pillanatra se nyugvók, tekintete gyorsan beárnyékolódó. Alig van színész, akinek e tulajdonságai ily kifejtett mértékben megvolnának, akinek énye annyira a vászonra született volna, mint az övé. A modern nőnek, ennek a nagyvárosi, meglegházi természetnek hivatott interpretálója. Szerepe mindig a tragédiák légköréből való, mert hiszen az a fájdalom elevenen érzékeny maszkja. A mai film maga egy mesteri alkotás, fotográfiai tökéletesen szépek, sok helyütt festői szépségű háttér és pazarsággal berendezett interiőrök szolgáltatják a keretet. — János vitéz, a magyar operettek gyöngye, csodálatosan szép feldolgozásban, legközelebb az Urániában.

* Göröngyös utak. (Mindszentek napja az Apollóban.) Szerdán, Mindszentek ünnepén olyan nagyszabású drámát mutat be az Apolló-színház, amelyekhez fogható keveset látott az aradi publikum. A művészet forró levegőjében játszódik le az izgalmas esemény. A mélyseges drámának minden egyes alakja az életből való. A göröngyös utak taradt vándorai játszik el előttünk a maguk megdöbbentő élettragédiáját, amelylyel könnyet esálnak a leghidegszívűbb ember szeméből is. A dráma főszerepét Fern Andra, a kiváló hősnő kreálja a töle megszokott színnel és realitással. Csütörtökön is, ez a nagyszabású művészdrama megy.

* Az aradi zenekonzervatóriumban Eiselt Emma uránia, a prágai orsz. zeneakadémián képesített énektanárno a tanítást megkezdte.

Berlinből Londonba.

(Riporton az angol fővárosban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A *Berliner Tageblatt* előkelő semlegese folytatja rendkívül érdekes megfigyeléseit, melyeket a háborus Londonban tett.

— A szegény nép Londonban is nehezen és rosszul él, a gazdagok pedig, akik a háboruban sokat kerestek, jobban élnek, mint a békében. A legkedveltebb társadalmi intézmény most az angol fővárosban a jótékonycélú mulatság. És különösen a jótékonycélú bazárok, ahol ajándéktárgyakat árvereznek el valamely hadicélra. Rendesen egy társadalmi előkelőség, leggyakrabban színésznők, vagy színészek vezetik az árverést és az a szokás, hogy a megvett tárgyakat visszaajándékozzák és újra eladják. Megtörtént, hogy egy kis számárért ily módon 40,000 márka gyűlt be. A sebesült katonákkal sok hűböt csapnak. Láttam, hogy egy automobilgyáros egyszer kétezer sebesültet szállított a gépkocsijain a színházba és onnan haza. Zenekar is volt, de ez már Londonban nélkülözhetetlen.

(Urak és oseiédek.)

— A gazdagoknak igen sok bajuk van a cselédség miatt. A lőszergyarak és más hadi ipartelepek nagyon jól fizetnek és ezért nincs cseléd. Hallgatólagosan a cselédek sorsa nagyon megjavult ezáltal, mert minden szó nélkül kaphatnak hetenként több szabad délutánt, sőt pénzt is, hogy menjenek mulatni. A cselédmizéria következtében elmaradtak a nagy ebédek és vacsorák és a gazdagok hónapokon át állandóan a hotelekben étkeznek. Gyorsan tért foglaltak a külföldiek s különösen sok belgát és olaszt alkalmaznak a hotelekben, kávéházakban és Anglia szövetségeseinek ez az inváziója egy igen mélyreható változást okozott az angol társadalom felfogásában, amennyiben megszüntette az angol gögőt és az elzárkózottságot az idegennel szemben, ami a háborúnak egyik jótékony hatása.

— London utcáin rendkívül kifejlődött a koldulás. Még nagyobb, mint béke idején volt. Különösen ebéd idején jönnek elő sötét lakásaikból a koldusok és özönlenek azokra a helyekre, ahol a fényes vendéglők vannak. Soha annyi vakot és süketet nem láttam, mint most Londonban, sőt az embernek vigyázni kell, hogy az utcán agyon ne taposson egy nyomorékot, aki vagy béna, vagy csonka testét von-szolja a járdán. Ezek nagyon leleményesek, mert kihasználják a német gyűlöletet. Németellenes dalokat énekelnek és csak úgy hull a pénz. Sok azért még most is a munkanélküli és a Szt. Pál-templom előtt délben a galambok etetésénél ezer számszámra szoktak összegyűlni.

— London lánivalóit azonban hiába keresné az idegen, mert ami a fővonzó ereje volt a békében az angol fővárosnak, azok a muzeumok és most ezek majdnem mind zárva vannak. Azt mondják ugyan az angolok, hogy takarékoskodni akarnak s nagyon jól tudjuk, hogy a muzeumok kincsei nincsenek Londonban, mert félnek a Zeppelinektől. Állítólag messze tájakra szállították a műkincseket és homokzsákokkal védett pincékbe helyezték el.

— A klubélet szintén alaposan megváltozott. Ugy a nagy és előkelő politikai klubok, ahol azok szoktak megjelenni, akiknek nevei mindennap megtöltik az újságok hasábjait, mint a társadalmi egyesületek otthonai hadicélokot szolgálnak. Legtöbbjük kórház, vagy pedig iroda. A tagok száma is megcsu-

jellemezte ezeket az előkelő helyeket, teljesen eltűnt. Ahol még van is klubélet, az komor és barátságatlan, úgy, hogy ott a helyiségek legtöbbszörre egy félórás tartózkodás után már kiürülnek.

(Hadimező.)

— A mozik sem azok, akik voltak. Szorgalmasan látogattam őket, mert itt lehet legjobban a néptömegek hangulatát tanulmányozni. A mozgósínházakban tulnyomóan ma már háborus filmeket mutatnak be és pedig eltérően minden más országtól, valóságos harc-téri felvételeket. Különösen a Somme melletti csaták nyújtottak sok anyagot az operatőröknek. A cenzura, amely az első évben a haditudósításokat is eltiltotta, most megengedi a leghátborzongatóbb véres csaták bemutatását is. A hadvezetőség azt hiszi, hogy ha a nép megismeri a szörnyű valóságot, akkor győzelmi akarata fellobog, ki fog tartani és minden áldozatra kész lesz. Be kell ismernem, hogy nagyon szép dolgokat produkál a harc-téri felvétel. Látjuk, amint az angolok összegyűjtik tü-zérségüket, lőszereket, látjuk a csapatok moz-dulatait közvetlenül a csata előtt. Bemutatják a nehéz mozsarak működését is, látható mind-két fél óriási ágyuinak hatása is. Rohamokat vetít a gép a vászonra és szemléltetővé válik a sebesültek és halottak kezelése s természetesen nem maradhatott el olyan kép sem, amely német foglyok szállítását mutatja be. Minthogy a fényképező gép a frontnak csak kis szakaszát rögzítheti meg, azért rendkívül sok mozi-vállalat jutott az óriási harc-vonalon munkához. A közvélemény eleinte nem akarta ezeket a képeket akceptálni, de a hadvezetőség nem törődött vele és neki volt igaza. Láttam, hogy mindenütt igen mély benyomást keltenek. Természetes, hogy mindenütt az entente győz ezen a képeken.

A mozgósínházakban mindenütt intézkedések történtek, hogy a közönséget Zeppelin támadás esetére figyelmeztessék. Plakátok vannak, amelyek azt mondják, hogy támadás előtt tíz perccel riadójelet fognak adni és akkor legjobban, ha a közönség a helyén marad. Aki azonban nagyon fél, az menjen nyugodtan ki a színházból és lehetőleg leggyorsabban siessen a lakására.

A valódi színházakban tekintet nélkül, vagy talán éppen a nehéz idők miatt, mindenütt könnyű műfajok kerülnek bemutatásra. Látványosság, vigjátékok, revük vannak állandóan műsoron. Különösen felvirágozott a varieté sorsa. A színházak nézőterének külső képe is megváltozott. Már a jobb helyeken sem kötelező a frakk és a kemény ingmellény. Igen ismert gavallérokat lehet üzleti ruhákban a nézőtérre látni. Természetesen igen sok a tarka-barka egyenruha. A színpadon igen érdekes dolgok olvashatók. Fel vannak sorolva a vészkijárások, utasítás van adva Zeppelin támadás esetére és elmondja az igazgatóság azt is, hogy valamennyi szereplő katonai szolgálatra alkalmatlan, vagy pedig más címen van felmentve. A közönség izlése rendkívül naiv a színésszel szemben. A legrosszabb színész is biztos lehet a tetszésről, ha nagy bajuszt ragaszt és felemelt kezekkel Kamerád! Kamerád! kiáltással lép a színpadra, mert a nézők tudják, hogy a „bunnok” így szokták magukat megadni ezred számra. A guny csak a németeket és az angolokat az angol hum-

békében hagyja. A közönség igen fesztelentül viselkedik ezekben a verietékben, mindenütt dohányoznak, pipálnak és a földszint háttérében nem hiányoznak a festett és puderezet képviselői a legsötétebb éjjeli életnek sem. A rendőrség azonban most sokkal szigorubb, mint a háboru előtt.

Az éjszakai London alaposan megváltozott. De erről majd legközelebb.

Hajsza a bőr után.

(Egy aradi bőrkereskedő érdekes nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az emberek ma olyan áhitattal beszélnek a bőrről, mint valamikor a cobolyprémről, vagy a briliáns kollierről. Ennek az a magyarázata, hogy ma a bőr ritkább portéka, mint valamikor a velencei tükör, vagy a Brüsszeli csipke volt. Ha a cipészt arra kéred, hogy csináljon valami jó talpat cipődre, a szemébe nevet és azt kérdi tőled: van-e ötven koronád?

Tréfán kívül ma a legnagyobb művészet jó bőrt szerezni. Működik ugyan Budapesten egy ugynevezett bőrfelosztó bizottság, azonban ez mindent inkább csinál, csak bőrt nem oszt fel. Hogy milyen állapotok uralkodnak ma ezen a téren, azt érdekesen festi le egy aradi bőrkereskedőnek az *Aradi Közlöny* munkatársa előtt tett következő nyilatkozata:

— A bőrfelosztó bizottságot azért alkotta meg a kormány, hogy ez lássa el az ország lakosságát bőrről. De erre a fontos munkára ez a bizottság képtelennek bizonyult. Ez is olyan központ féle, mint a többi mindennel törődik, csak a közönséggel nem. Megtörtént például, hogy egy hatvanezer lakossal bíró városnak alig hatvan kilogram talpbőrt utaltak ki. Tesék ebből ellátni a polgári lakosságot megfelelő módon. De az is megesik, hogy egy hat-ezer lakosu községnek kétszáz kilogram talpbőrt ad ki a bizottság. A jó teremtő tudna eligazodni ezen az okoskodáson. Nagyon természetesen, hogy a kereskedők és az iparosok kénytelenek ott megszerezni a bőrt, ahol épen tudják, mert az üzleteket, vagy műhelyeket nem esukhatják be a bőrfelosztó bizottság kedvéért. Kénytelenek vagyunk zugügynökökhöz fordulni, akik a maximált bőrt hatszoros áron adják el. Ismerek olyan aradi cipész iparost, aki mindig Budapestre utazik, ha bőrt akar szerezni. De ne tessék azt hinni, hogy a gyárosoktól veszi a bőrt. A bőrgyárosok ugyanis csak akkor adnak maximált bőrt, ha nem maximált selejtes hulladék árut legalább tízszeres áron veszünk tőlük. Az említett cipésmester a ferencvárosi és a józsefvárosi kis kávéházakban szerzi be a bőrt és akarja tudni, hogy kiktől? *Galiciai ügynököktől.* Ezek magukkal hordozzák egész raktárukat. Kaffájuk bő zsebében hatalmas bőroket cipelnek és a kávéházakban négyszemközt adják el. Egy aradi eszmadia, hogy talpbőrhöz jusson, ócska cséplőgépet vásárolt és kitűnő üzletet csinált vele. A cséplőgépet 1800 koronáért vette és a rajta lévő gépszíjat eszma talpnak használta fel. Ez maga megért vagy 1300 koronát, a gépért pedig még, ha ócska vasnak adja is el, kaphat vagy 1500 koronát. Ilyen eszközökkel kénytelenek most az emberek dolgozni.

Az „ARADI KOZLONY“

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohánytözsdeben :-:

Egyes szám ára 12 fillér :-:

Aradvármegye virilisei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Aradvármegye igazoló választmánya ma ülést tartott *Vásárhelyi József* elnöklésével és *Boross Iván* főjegyző előadása alapján a legtöbb adót fizetők névsorából a következőképen állította össze a *virilis jogu* törvényhatósági bizottsági tagok jegyzékét:

Solymossy Lajos báró Apatelek 37758, Edelsheim Gyulai Lipót gróf Budapest 23454, Károlyi Gyula gróf Mácsa 20085, Zelenski Róbert gróf Temesújfalú 15817, Bohus Lajos báró Világos 11255, Bohus Zsigmond báró Világos 10679, Lutz János Ujszentanna 10240, Mayer Antal Ujszentanna 8161, Solymossy László báró Budapest 8098, Halmay Andor Arad 7588, Mairovitz Adolf dr. Máriaudna 7576, Almay Olivér Budapest 6647, Keglevich Gábor gróf Bodzás 6326, Kintzig János Arad 5362, Moesonyi Antal Bules 5362, Hámory László dr. Arad 4556, Löwy Márkusz Apatelek 4341, Zimmermann Károly Ujszentanna 4196, Merker Antal Ujszentanna 4050, Purgly László Sörönya 3886, Hunyadi Károly gróf Soborsin 3797, Telbisz Alajos Medgyesegyháza 3776, Kubdehó István Talpas 3647, Mairovitz Márton Máriaudna 3367, Tamás Demeter Világos 2959, Bánhidó Sándor Alsósimánd 2949, Bréda Viktor gróf Arad 2903, Seidner Frigyes Arad 2843, Seidner Dezső Soborsin 2843, Szentendrei Béla Ujszentanna 2842, Fekete Géza Ópálos 2840, Sallinger Sámuel Erdőhegy 2804, Holländer Sámuel Csermő 2707, Bánhidó Antal báró Arad 2672, Kovács János Ujszentanna 2572, Fón Sándor Kisjenő 2445, Czárán Géza Arad 2233, Eles Géza dr. Bokszeg 2204, Czárán Zoltán Budapest 2185, Leopold Zsigmond Arad 2177, Mezei Izsó Pankota 2137, Mohr Béla dr. Budapest 2114, Bogdányfi Béla dr. Doroszlófalva 2098, Gantner Vilmos Ujszentanna 2094, Mahler Mihály Pankota 1968, Makay Ferenc Simonyifalva 1933, Csepregi István 1876, Czárán János Seprös 1815, Schillinger Mór Kisjenő 1741, Grosz József Lippa 1737, Kötéles István Ujszentanna 1719, Vásárhelyi József Lökösháza 1686, Urbán Péter báró Arad 1628, Messer Lipót Kisjenő 1621, Kurta Flórián Zaránd 1620, Sera Karácsony Borosjenő 1591, Heiszler József Arad 1591, Arnold Nándor Ujszentanna 1588, Rauchbauer Nándor Ujszentanna 1515, Szabó Béla Ujszentanna 1511, Weiszberger Lipót Honetó 1489, Galyik János Menyháza 1471, Hanyi Gyula Pankota 1468, Dusek Vencel Nemetpereg 1468, Seidner Sándor Marosborsa 1421, Eliás Simon Magyarpécska 1400, Zimmermann Adám Ujszentanna 1398, Wittmann János Elek 1379, Hammer Miksa Elek 1378, Jerger József Óhalom 1374, Szelezsán Illés Sikula 1373, Madarász Géza Kisjenő 1329, Szekula Axent Világos 1311 korona, Ujj János Kisjenő 1307, Konopy Kálmán dr. Odivas 1303, Bosnyák József Holdmészes 1264, Mairovitz Emil Arad 1262, Kling Keresztély Ujszentanna 1258, Székely Arpad Gyorok 1237, Szeifert Antal Ujszentanna 1188, Pollatsek Miksa Józshely 1185, Pollatsek Samu Józshely 1185, Ifj. Wittmann Ferenc Elek 1172, Vásárhelyi Dezső Lökösháza 1168, Tamásdán Száva Opécska 1130, Bodor Jenő Alsószakács 1123, Schenk Ferenc Magyarpécska 1115, Helm Ottó Kisjenő 1110, Puzna János Simonyifalva 1094, Bosnyák Lajos Józshelyi 1081, Russ István Medgyesegyháza 1079, Szemző Soma Szemlak 1059, Durst József Medgyesegyháza 1054, Kurta Demeter Zaránd 1053, Mandl Antal Ujszentanna 1052, Singer Márton Elek 1050, Messer Armin Pankota 1049, Raicu Lukács Arad 1025, Posch József Oles 1040, Raicu Demeter Arad 1025, Wiesenmayer Lajos Ujszentanna 1007, Braun Fülöp Erdőhegy 1007, Piess Géza Borosjenő 1004, Vertán Emil Garba 991, Wittmann György Elek 980, Mahler Tamás Ujszentanna 975, Braun Odón Bars 960, Spitzer Mór Szemlak 957, Strifler Miksa Elek 950, Idősebb Mahler Górgy 942, Legitjabb Gantner János Ujszentanna 937, Keglevich György gróf Medgyesbodzás 929, Reisz Károly Csermő 925, Pavlovits Konstantin Pankota 928, Csepregy Imre dr. Elek 917, Schneer Ede Nagyhalmagy 913, Rosenzweig Simon 906, Henger Károly Ujszentanna 891, Rauchbauer Ferenc Ujszent-

anna 885, Mahler Adám Elek 876, Baczoni Adám Erdőtelek 874, Török Andor Dud 868, Wittmann Antal Elek 868, Grozdi Vazul Szabadhely 866, Klein Manó Világos 846, Németh Sándor Simonyifalva 829, Feszler A. Károly Arad 823, Argyelán Illés Zaránd 814, Szontag Aladár Soborsin 810, Istvánffy Béla Szemlak 801, Szilberreisz Jakab Ujszentanna 801, Barna Lajos Pankota 781, Török Arpad Világos 778, Zsiros Pál Medgyesbodzás 747, Mann Vilmos Erdőhegy 742, Palkó Lázár Pankota 741, Scheerer András Ujszentanna 734, Steiner Vilmos Arad 731, Idősebb Puta Manó Opécska 728, Schiller Mór Peleskefalva 726, Zuckermann Izidor Medgyesegyháza 718, Ifj. Ferenc Pankota 709, Novák István Opécska 704, Groz Ignác Medgyesegyháza 698, Eliás Izidor Magyarpécska 695, Kautmann Manó Kisjenő 692 korona.

Aradi urleány a „barátnők” és a „barátok” ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Őrök igazság, hogy az ellentétek vonzzák egymást. A mai posta a nagy port felvert „barátnő” kérdésben — többek között — két olyan levelet hozott, amelyek e kérdés két oldalát megvilágítják s noha merőben ellentétes nézőpontból rontanak a dolognak: voltaképen kiegészítik egymást. Az egyik levelet egy „barátnő” írta, a másikat — egy, a dolgok velejét alaposan szétszedő „urleány”. Az első mentséget keres, a másik vádol, de — nem a barátnők ellen emeli fel a szavát, hanem a — barátok ellen s ebben az irányban sok találó mondanivalója van.

I.

Tisztelt szerkesztő ur! Nem tudom eléggé megköszönni Önnek, hogy lapjában szavát tette a „barátnők” kérdését s ezáltal alkalmat adott nekünk: „barátnőknek” is, hogy védhessük magunkat a reánk zúduló kemény csapások alól.

Régen nyomja már ez a kérdés az urleányok s az asszonyok lelkét s most, mint egy felszabadult ellenséges sereg rontanak, hideg szívvvel, mérges tollal kiönteni elkeseredésüket szegény „barátnők” ellen.

Mint felületesen gondolkodó lények persze az életnek csak azt az oldalát látják, amelyben a „barátnő” selyem harisnyában, prêmes ruhában jár — de vessenek csak egy tekintetet az életnek arra a mélyes oldalára, ahol szegénység, nyomoruság vár a „barátnőre”. A „barátnő” élete olyan, mint a szitakötő, mely egyik naptól a másikig él; a sorsuk: ma csillogó selyem, holnap olesó karton. De mi nem akarunk részvétet kelteni! Ha van bánatunk, azt a szívünkbe zárva hordjuk.

Hiszen mi is voltunk otthon ük leánykák, vidámak, gondtalanok — éppen olyanok, mint a levélirő „uri leányok” — de jött a kéréhetetlen sors, amely kegyetlenül bele szól az életünkbe.

Meghal a családfő az apa, a férj vagy súlyos betegségbe esik, pénzünk nincs — mit csináljunk? Manjenek dolgozni — mondaná az az „előkelő állami hivatalnok” ur, aki legjobban fölháborodott a „barátnők” ellen! „Tisztelt állami hivatalnok ur!” Hiszen Ön is azért háborodott fel, mert bizonyára sok, sok gondot okoz nagyszámú családjának eltartása s különösen, mert több leánya van. Most képzelje el, ha mi állásba megyünk, kapunk 50—60 koronát havonként s ebből igyekszünk eltartani magunkat, esetleg beteg szüleinket! Ez megy

is egy darabig, de bizony az élet nehéz küzdelmét s a nyomort, gyöngé vállainkkal s asszonyi gyöngé akarattal nem igen bírjuk. Bele fáradunk a munkába, a küzdelembe. Természetes tehát, ha jön egy kedves uriember, aki leveszi vállainkról a terhet s gondoskodik rólunk — a „barátnője” leszünk habozás nélkül. S ezt a sorsot még irigyelni tudják! Az „állami hivatalnok” ur gondoljon csak a leányaira s gondoljon arra, hogy mindannyian Isten kezében vagyunk.

II.

Kedves szerkesztő ur! Oly sok szó esett b. lapjában a barátnőkről, rossz asszonyokról, tisztességes leányokról, csak épen a „barát” urak maradjanak ártatlanok? Őket ne érje semmi vád? Igazságot szerető természetem ezt nem tudja szó nélkül hagyni.

Nézzünk csak szét egy kicsit, kik a barátok? Mágánok, bankigazgatók, gyárosok, előkelő nagykereskedők, birtokosok, — tehát a társadalom elittjei, — akiket természetesen a kisebbek, az alantasak utánozni akarnak, mert hát ezt tartják előkelőnek! — így terjed azután mindjobban és jobban ez a „rendszer.”

A barátnőknél nem is megvetendő ez, hiszen náluk ez kenyérkereset s a legtöbbnek — kivételek természetesen itt is vannak — nincs is más egyébhez képzettsége, mert ez az egyetlen pálya, a hová a külső szépség teljesen elég. Azonkívül jövedelmező s ha a „barát” ur kicsit gavallér, óriási összegeket érő ékszereken kívül, még takarékbetétre is szert tehet. Ugyan milyen komoly munkával lehet ezt manapság megkeresni?

De azután a „barát” urak ezzel be is fejezték kötelezettségüket. Hiszen szegényeknek ez oly sokba kerül. Nem csoda tehát, hogy amikor jótékonyágról van szó: idegesek. Szeszélyeiket körülöttük megforduló, nagyon is ártatlan embereknek kell elviselni. Adakozás helyett tehát panaszkodnak, hogy nem győzik a kiadásokat, mert hát nem is győzhetik a mai nehéz megélhetési viszonyok mellett. Két lakás, két háztartás és bizony az igazi otthon szinli, szenved meg a második otthon pazarlását, jótékonyágról tehát ne is beszéljünk az ilyen urak előtt.

Nincs igaza annak, aki azt állítja, hogy az ilyen urak nem mernek nőszülni, — félnek a leányok nagy igényeitől, — dehogy is félnek, — hozzá vannak ők szokva, — de hát az előkelő, — a házasság pedig hála az Istennek, elég mindennapos. — természetes tehát, hogy az előbbi módot választják.

Végül még megjegyzem, hogy nem sokat veszítenek a tisztességes nők azoknak a férfiaknak elvesztésével, akik „barátok”-ká lesznek, mert az olyan férfi, ki az otthon s a gyermek után nem vágyik: üres lelkű, önző, — ilyenből jó férjek ugy sem válnának. Így tehát a leányok, kik a mai szomorú viszonyok folytán nem mennek férjhez, meg fognak nyugodni abban, hogy nem azért maradtak leányok, — mnttha olyan testi vagy lelki hibájuk lenne, — ami a férfiakat távol tartotta tőlük, — hanem, mert fordult egyet a társadalom fel fogása és követni fogják P. L. tisztelendő ur oktatását: hasznossá fogják magukat tenni a társadalomban. Manapság már száz meg száz helyen tudják magukat a komoly nők értékesíteni s minél nehezebbé teszik a „barát” urak a leányok férjhezmenését, annál jobban fognak a nők társadalmi pozícióért küzdeni s ha nem több, de annyi haszna mindenkori lesz a társadalomnak, a közéletnek a dolgozó nőktől, — mint a „barát” uraktól! Szíves üdvözléttel.

Viharos ülés a berlini parlamentben.

— Távirati tudósítás. —

A német birodalmi ülés szombaton tartott ülésében rendkívül viharos tanácskozást folytatott a nemzeti liberális párt által beterjesztett törvényjavaslatról, amelynek az a célja, hogy véget vessen a háboru alatt kiadott rendeletek végrehajtásánál mutatkozó zavaroknak. Különösen az úgynevezett „Schutzhaft“ kérdésében akarnak szigorúan körvonalozott helyzetet teremteni. A német kivételes törvények értelmében ugyanis a hatóságoknak joguk van a háboru idején az állam szempontjából veszedelemnek megjelölt egyéneket letartóztatni és fogságban tartani. Az utóbbi időben állítólag sok visszaélés történt ezen a téren és a parlament alkotmányos garanciákat keres arra, hogy ezek meg ne ismétlődhessenek. Az említett törvényjavaslattal már az a bizottság, amely zárt ülésekben tárgyalta a hadviselés és a külpolitika kérdéseit, foglalkozott és azt indítványozta, hogy a birodalmi gyűlés adja ki egy speciális bizottságnak, előkészítés céljából.

A szombaton lezajlott vita alkalmával Risser dr. elmondta, hogy összesen 424 személyt tartóztattak le, köztük 188-et kémkedés gyanúja miatt. Ehhez jön még 1053 egyén, akire kimondták a tartózkodási kényszert. A háboru alatt — mondotta a szónok — ezen a téren visszaélések történtek. Mikor a parlamentben ezt szóvá tették, történtek intézkedések, de azok a helyzetet csak még jobban elrontották, amennyiben elrendelték a rendőri felügyeletet, a postaszárlatot, sőt vannak olyan iparosok, akiknek teljes ekszisztenciáját tönkretették. Tud olyan eseteket is, hogy a letartóztatottakat munkára kényszerítették. Tekintélyes férfiak, akiket politikai okból internáltak, megőrültek a fogságban. Nem kell ezen esodálkozni, ha azt hallja az ember, hogy többeknek megtiltották, hogy tiszta fehérneműt vegyenek fel. Mi köze ennek az állam biztonságához? Egy más esetben egy internálnak megtiltották, hogy a felesége temetésére elmenjen, ámbar egy ór kíséretében megegyhetett volna. Más országban nincsenek ilyen intézkedések.

Dittmann képviselő csak fél rendszabálynak tartja a benyújtott törvényjavaslatot és követeli, hogy szüntessék meg az ország belsejében az ostromállapotot és a Schutzhaftot, mert ez utóbbit csak politikai szempontokból kezelik. Valóságos kényuralom fejlődött ki, amelyben aljasság és gázság üzik orgiáikat. (Elnök a szónokot rendre utasítja.) A gonosztevő valószínűsége irigylendő állapotban van, mert azt jogi védelemben részesítik, míg az internált eleve nem el van temetve. Felháborító, a mi Mehring Ferenc dr.-ral és dr. Luxemburg Rózával történt. Rosszul állhat az a kormány, aki ilyen szellemi nagyságokat kinoztat meg. Elmondja, hogy fiatal munkásnőket tartóztattak le, mert olyan cédulákat osztogattak, amely felhívja a lakosságot, hogy foglaljon állást a kormány ellen Liebkuecht elítélésé miatt. Az csak nem törvénytelen, ha valaki azt kiáltja, le a kormánnyal? Mert ha ez így volna, akkor a kancellár támadóit már régen be kellett volna zárni. Radikális szociáldemokratákat azért tartóztattak le, mert a pártvezetőségük háborus politikája ellen harcoltak. A szónok általános izgalom közepette felsorol eseteket, ahol internáltaknak megtiltották, hogy haldokló feleségük ágyához siessenek, vagy a frontról hazajött fiaikkal találkozzanak.

— Husból és vérből való emberek azok, akik ilyen rendeleteket adnak ki? — kérdezi a szónok. Azok hóhérok. Azzal is büntetik az in-

ternáltakat, hogy elküldik őket a frontra. A hetedik hadtest területén a politikailag nem tetszőket, akik azelőtt alkalmatlanok voltak katonai szolgálatra, hirtelen alkalmasoknak mondották és besorozták őket. Épen a tisztviselők, akik ezt az internálást végrehajtják, legtöbbszörre alkalmasok és az egész tevékenységük azt mutatja, hogy ki akarnak bujni a katonai szolgálat alól és a nyilvánosság előtt munkájukat nélkülözhetetlennek akarják feltüntetni. A Schutzhaftot meg kell szüntetni, mert szégyen és gyalázata a német népnek.

Helfferich dr. államtitkár, a birodalmi kancellár helyettese, válaszolt a felszólalásokra és kijelentette, hogy a felsorolt eseteket nem ismeri, nincsenek előtte az akták és így nem fogadhatja el azokat tényeknek. Akik ellen a Schutzhaftot elrendelik, azok olyanok, akiket ezáltal megakadályoznak abban, hogy valami bűntényt kövessenek el és tulajdonképpen súlyosabb büntetéstől mentik meg őket. Mehring dr.-t személyileg nagyon sajnálja, mert öreg ember, de ki kell jelentenie, hogy inkább üljön ő fogságban, mintsem Berlin terein halottak legyenek. Mert elképzelhető, hogy mi lett volna az eredménye annak, ha Mehring dr. felhívásának a nép engedelmessé válik és béketüntetések rendeztek volna. Jobb szeretem, ha egyik, vagy másik ártatlanul szenved, minthogy bűnösöket futni hagyjunk és ebből a hazának származzék kára. A visszaéléseket megfogják vizsgálni.

Hausz dr. elmondja, hogy Elzász-Lotharingiában ezernél több polgárt sujtottak ezek a rendszabályok és ezeknek négyötödösze még ma sem tudja, hogy miért tartóztatták őket le. Strassburgban volt egy asszony, aki valamikor pincéző volt és ennek a feljelentésére 128 egyént fogtak el, míg végre a hatóság látva a denúciációt, a feljelentőt is letartóztatta. Metz városában egy képviselőt a katonai hatóság elfogott, mert nemzetiségi szempontból gyanúsak találta és arra kötelezte, hogy tiszteletbeli állásairól mondjon le, a politikai élettől vonuljon vissza és a jövőben se jelöltesse magát. Egy 76 éves elzászi asszony a törvényszék elé került, amely felmentette őt. Azonban, elzászi szokás szerint, mint gyanúsat letartóztatták. A matrona két fia hősi halált halt német hazájáért. A szegény öreg asszony most rá van utalva arra, hogy egy németországi fogolytáborban, ahol külföldi felvilági hölgyek vannak internálva, ezektől a hölgyektől fogadjon el könyöradományt. (Oriási láрма és felháborodás a baloldalon.) Német hős fiuknak az anyja pirulni kénytelen amiatt, hogy bánnak vele.

Scheidemann kijelenti, hogy az állapotok már tűrhetetlenek és a közönség csak azért nem tudott róla, mert a cenzura eltűnt, hogy a lapok írjanak. Szégyenkezni kell, ha az ember azt hallja, hogy Kvide haladóparti képviselőnek Berlint 24 óra alatt el kellett hagynia. Nemesak a munkásosztály tagjai, még diplomaták ellen is ilyen hallatlan módon jártak el. Az ostromállapot valószínűsége szerencsétlensége a birodalomnak. Az internáltakkal a valóságban úgy bánnak, mint hogyha azok beestelen betörők lennének. Az államtitkárnak arra a megjegyzésére, hogy büszke a német állapotokra, azt válaszolja, hogy ő is büszke a német hadsereg munkájára, de nem a bürokratikus államférfiakra.

Helfferich államtitkár újra felszólalt és kijelenti, hogy maga is elítéli a leghatározottab-

ban a visszaéléseket és nem barátja a fegyháznak, amint hogy nem barátja a rabszolgaságnak sem. Azonban kéri a Házat, hogy ne öntse ki a fürdővel együtt a gyereket és lássa be, hogy Németország létéről van szó és az egyén nem játszhatja azt a szerepet, amit a békeidőben, amikor az a legnagyobb szerencsétlenség, ha valaki ártatlanul szenved. Nem tudom elképzelni — mondotta — hogy egy olyan háboruban, amelyet mi élünk át, hogyan lehetne megszüntetni az ostromállapotot. Egyedüli törekvésünk az lehet, hogy mindent el kell követnünk, hogy az egyes ember érdekeit a lehetőségig megvédjük.

A birodalmi gyűlés a törvényjavaslatot kiadta egy 28 tagból álló bizottságnak.

Megalakult

az osztrák kormány.

(Körber a parlament működéseért.)

— Távirati tudósítás. —

Bécsből jelentik: A kormányalakítás mára végleg befejeződött és a legközelebbi hivatalos lap már közli az új miniszterek kinevezését. A kabinet tagjai a következők:

Ministerek: Körber Ernő,
Honvédelmi miniszter: Georgi tábornok,
Belügyminiszter: Schwarzenau báró,
Kereskedelmi miniszter: Stribal,
Pénzügyminiszter: Marek,
Kultuszminiszter: Hussarek,
Földmívelésügyi miniszter: Clam-Martinic gróf,
Közmunkaügyi miniszter: Trnka,
Galicia tárcanélküli minisztere Bobzrynszky gróf,
Vasutügyi miniszter: Schaible.

Körberhez közelálló személyiség elmondta, hogy Körbernek eddig az a benyomása, hogy az osztrák parlamenti élet felújításának megvan a tárgyi alapja és a lehetősége, csupán megelőzőleg garanciákat kell szerezni a parlamenti élet normális menetének biztosítására. Meglehet, hogy az új házszabályokkal biztosítják, esetleg az új házszabályokat császári rendelettel léptetik életbe és ezután a parlament már ezek alapján ülne össze. Körber legközelebb megteszi ez irányban az első lépéseket, mivel a parlament üléséhez nem akarja oly sokáig elodáztatni.

Körber mindenekelőtt az élelmezés kérdéseiről akar tárgyalni, még pedig első sorban a magyar kormánnyal.

A bécsi sajtó már is szabadabban mozog. Ugyilátszik Körber figyelmeztette a cenzura hatóságokat, hogy legalább is a személyét érintő kritikának szabad utat engedjenek.

Holnap jelennek meg a királyi kéziratok a volt Stürgkh-kormány tagjainak felmentéséről és Körber kormányának kinevezéséről.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— — — — 151

HIREK.

Minorita papok
oláh fogságban.

(Szikra Lénárt Lugoson van.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szadecky Lajos kolozsvári egyetemi tanár már hetek óta járja a felszabadított Erdély szabad falvait, városait, hogy hiteles adatokat szerezzon és tárjon a világ elé az oláhok erdélyi pünkösdi királyságának rémuralmáról és kegyetlen rabló hadjáratairól.

A tudós professzor egy fővárosi estilap számában beszámolt azokról a szégyenteljes eseményekről, amelyek minden időkig szégyenteljes maradtak az oláh hadsereg „dicső” hadjáratainak. Az egyetemi tanár tegnapi cikkében elmondja, hogy az oláh hadak Kézdivásárhelyről való menekülésük alkalmával magukkal hurcolták az ottani plébánost Szikra Lénártot.

Ez a híradás az aradi közönség körében megdöbbenést keltett, mert néhány év előtt Szikra Lénárd, általános szeretetnek és tiszteltettségnek örvendő öreg plébánosa volt Gájnak.

Az Aradi Közlöny munkatársa ma este fellelkéste Mónay Ferenc dr. aradi plébánost, hogy felvilágosítást kérjen az állítólag tusként elhurcolt Szikra Lénárt sorsa felől. Itt azonban azt a kellemesen érintő megnyugtató választ kapta, hogy valóban magukkal vitték az oláhok a kézdivásárhelyi plébánost, de az nem egyezik meg Szadecky adataival, mert Szikrát egy esztendővel ezelőtt Lugosra helyezték át és így a tudósító téves információt közöl.

Egyébként a Minorita-rend kötelékéből a kézdivásárhelyi plébános személyével már a negyedik tisztelendő atya került az oláhok kezébe, kettő Kézdivásárhelyről és kettő, aki Romániában élt, köztük a galaci magyar iskola igazgatója, akinek anyai ideje sem volt, hogy hazájába visszatérjen.

Merénylet a drága fa miatt.

— Távirati tudósítás. —

Alsólendváról jelentik: Szerdán délután a zalamegyei Eszterházi uradalom erdejében véres merénylet történt. Szerda délelőttre a Zsitkóc község közelében fekvő ugynevezett „dobronaki” erdőben faárverést hirdettek. Az árverésre a környék földmivelő lakosságából — többnyire vend parasztok — mintegy 350-en jöttek el az erdőbe. A hercegi uradalom részéről az árverésen Polnisch Árpád erdőfelügyelő volt jelen két uradalmi tiszt és három erdőőr kíséretében. Ugy 11 óra tájban, mikor már jó ideje folyt az árverés, valószínűleg már előzően felbujtogatott parasztság hirtelen zugolódni, majd lármázni kezdett a magas fákrak miatt s hangosan fenyegették Polnisch és a társaságában levő erdőgondnokot és gyakornokot.

Az erdőfelügyelő leakarván csillapítani a zugolódókat, felvilágosította őket, hogy ő nem tehet róla, hogy az árak valamivel magasabbak, mint a régiek voltak, de amint jól tudhatják — a tűzifa is megdrágult. A parasztság azonban tovább fenyegetőzött s többen olyan kísérletet tettek, — hogy Bíró Lajostól az árverés előbbi folyamán bevett mintegy ötezer koronát tartalmazó táskát elrabolják.

Ekkor az erdőfelügyelő és társasága abahagyta az árverést és elakartak menni. De a most már teljesen vad tömeg utánuk ment és hatalmas fadarabokkal dobálni kezdte Polnisch, majd pedig többen megakarták rohanni. Polnisch ekkor elkérte egyik erdőőr fegyverét, és ijesztésül egyszer a levegőbe lött, utána pe-

dig egy repülő fadarab elől egy széles tölgy mögé akart ugrani, de megbotlott és elesett, mire a megvadult tömeg rárohant, botokkal ütni kezdték és késsel megszurták. Két mély szúrás érte Polnisch, egyik a hátán valamivel a nyak alatt a hátgerincnél, a másik a tüdejénél s ez utóbbi a tüdőt is megsértette. Azonkívül a fejét is betörték az ütések. A merénylők, akik dulakodás közben erdőőrök fegyverét is összetörték s több súlyos ütést mértek a Polnisch segítségére siető Schnaider erdőgondnokra is, gyáva támadásuk után elmenekültek. Az erdőfelügyelő állapota életveszélyes.

György szerb herceg Athénben.

— Távirati tudósítás. —

A Secolónak jelentik Athénből: A görög király kihallgatáson fogadta Bosdari olasz követet, hogy megbeszélnessék az olasz csapatoknak Epirusban történt megjelenését. A király és az olasz követ teljes egyetértésre jutottak. Az olaszok Epirusban a határok biztosítására fognak csak megmaradni, mert a görög csapatoknak Thesszáliából a Pelloponézusra való visszahozása következtében az Athénben kihajózott matrózok felét Pireusból visszavonták.

Az athéni olasz követ biztosította a görög kormányt, hogy észak Epirus megszállása csak ideiglenes és nincs befolyással a vidék későbbi sorsára.

A Patris című lap arról értesül, hogy György szerb herceg kedden Athénbe érkezik.

A király Elliot angol követ kérésére elhatározta, hogy a forradalmi mozgalomhoz esatlakozott és ezért letartóztatott tiszteket egyelőre szabadon bocsátják.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Szofia. Hivatalos jelentés október 31-ről Korica irányában gyenge ellenséges osztagokat, amelyek a Kalikától délnyugatra kissé előnyomultak, visszavetettünk. A Cerna hajlásának keleti részében a szerbek támadást kíséreltek meg, azonban ellentámadással visszavertük őket kiindulási állásaikba. Hasonlóképp visszavertük az ellenség gyenge támadását a Dobropoljenél. A Moglenica völgyben Vardartól két oldalt járőrűkötetek. A Belasica hárvonalon a Strumanál az ellenséges tüzérség eredmény nélkül ágyuzott néhány hárvonalon előtt fekvő lakott helyiséget. Az Egei tenger partján nyugalom. A román helyzet változatlan.

— Lapunk legközelebbi száma, mert szerdán ünnep van, pénteken reggel, a szokott időben jelenik meg.

— Brassói menekültek megnyugtatósára Heinz Henrik brassói rendőrtisztviselő az Aradi Közlönyhöz írt levele útján értesíti az Aradon tartózkodó brassói menekülteket, hogy az oláh betörés folytán Brassó városát ért kár sokkal kisebb, mint azt elképzelték. A belvárosi üzletek legnagyobb része sértetlen. Haas Huber és Kausner Alfréd üzleteiben nincs kár. Rothenbacher és Klees vendéglőit kifosztották. A belvárosi lakásokat általában nem érte kár. A lopott holmit a görög-keleti templomban gyűjtötték össze, hogy a bűnösök később is emlékezzenek gaztetteikre.

— Oroszok óriási veszteséggel. Zsrichből jelentik: A kiewi központi szolgálat adatai, amelyek szerint az oroszok veszteségei a legutóbbi öt hónap alatt 1,800.000 ember, orosz körökben igen mély benyomást keltett. Az mondják, hogy Brusszilowra hárul az egész felelősség Oroszország e véraldozataért, mert ő volt az, aki az irányadó körök minden tiltakozása ellenére csupán a cárta támaszkodva, aki teljes bizalmával ajándékozta meg, keresztülvitte a tömegek kiméletlen feláldozásának taktikáját a keleti harctéren, anélkül, hogy az ígért célokat Lemberget és Kovelt, elérte volna Oroszország a háború kezdete óta több mint kétszerannyi embert veszített mint valamennyi szövetségese együtt véve. Elsősorban főleg az intelligencia szenvedett, úgy, hogy Oroszország a háború után egyenesen megoldhatatlan feladat előtt fog állni, ha arról lesz szó, hogy a háború mérhető len kárait ismét helyrehozza és uja alkosson. A legfelsőbb körökben észre vehető az a nagy komolyság, amely lyol a jövő elé tekintenek. A legsúlyosabb belső rázkódtatások nélkül Oroszország nem képes a háborút az eddigi alapon Brusszilow rendszer szerint folytatni.

— Gyászmise a háboruban elhunyt hőst kért. Halottak napjának borongós hangulat erősebben, mint bármikor máskor, visszahozza emlékünke azokat, akikről az év egyetlen napján sem szabad megfeledkeznnk, akik értünk ontották piros vérüket, akik értünk áldozták életüket. A harctéri tömegsirokat vagy az ott ladékok jeltelen lakóit ki tudná felkeresni, ki tudná megtalálni, de az emlékezet az ima szánnyain ma mindenkire száll: ez a nap, eg csak az esztendőből, de egészen az övök. A minoriták templomában Halottak-napján, esü törtékon délelőtt 10 órakor énekes nagy gyászmise lesz a világháboruban elhunyt hőseinkért. Az aradi urinók és az aradi leányok Mária kongregációi együttes elhatározással nemrégiben alapítványt is tettek, hogy a gyászmise a elhunyt hősök lelkiüdvéért a minoriták templomában a háború után is évről-évre minden időkben megtartassék.

Halottak napja a vártemplomban. A vár templomban a heza halottainak emlékéért méltóan fogják megünnepelni. Csütörtökön délelőt 10 órakor ünnepélyes rekviem lesz, amelyre a közönséget is bebecsátják. Szerdán délután 8 hat órakor a mikelakai katonai temetőben a hősök kivilágított sírjánál Wild Endre dr. tábozi lelkész beszédet mond.

— Tizezer korona egy hold szőlő Keszthelyről jelentik: A badacsonyi szőlők gyöngye, mely a néhai Bogyay István örökösének tulajdonát alkotta, gazdát cserélt. A 16 magyar hold nagyságu szőlőt nyilvános árverésen a múlt héten, szombaton eladták 170.000 koronáért. A birtokot Bezerédi Imre alsópáhoki nagybérlő vette meg. Így tehát a szőlő holdja több mint tizezer koronába került.

— Vöröskeresztes kifizetés. Ferenc Salvator főherceg Déznai Viktor dr. 33. gyalogezredbeli főhadnagynak az egészségügy terén kifejtett érdeműs szolgálatai elismerésül a Vörös Kereszt. II. osztályu diszjelvényét a hadi-ékitménnyel adományozta.

— Adomány. Özv. Simay Istvánné a rokant katonák javára a polgármesteri hivatalba 10 koronát adományozott.

— **Kitüntetések.** A hivatalos lap mai száma közli: A király az ellenséggel szemben kitünő és önfeláldozó szolgálatuk elismeréséül Szika János dr., 33. gyalogezredbeli tartalékos ezredorvosnak a *Ferenc József-rend* lovakeresztjét a hadiékítménnyel, *Jeszenszky József*, a 3. honvéd huszárezrednél beosztott 8. honvéd huszárezredbeli századosnak és az ellenség előtt elesett *Theisz Antal* 33. gyalogezredbeli tartalékos hadnagynak a *katonai érdemkereszt* 3. osztályát a hadiékítménnyel adományozta és megengedte, hogy *Zágoni Dezső*, a 302. honvéd gyalogezrednél beosztott 2. honvéd gyalogezredbeli hadnagy a neki adományozott *porosz királyi 2-ik osztályú vaskeresztet* elfogadhassa és viselhesse, egyben megparancsolta, hogy *Szolnoki Jármy Elek Imre*, a 3. honvéd huszárezrednél beosztott 2-ik és *Wéber Róbert*, 3. honvédhuszárezredbeli hadnagynak a *legfelsőbb dicsérő elismerés* tudtul adassék. — A hadsereg parancsnokság az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért *Erdész Imre* és *Wiszt Konrad* tartalékos hadnagynak, *Jászai Viktor* zászlósnak és *Zsilinszky Emil* hadapródjelöltnek a 2. honvéd gyalogezredben az *első osztályú ezüst vitézségi érmet* adományozta.

— **Rablótámadás egy szállodában.** Nyiregyházáról táviratozza tudósítónk: Tegnap éjjel az itteni Royal szállóban *Scheiner József*, badani borkereskedőt egy rabló megtámadta és elrabolta százezer koronát tartalmazó pénztárcáját. Tegnap éjjel a borkereskedő visszavonult szobájába és épen vetkőzni készült, amidőn az ágy alól előbujt egy férfi és rárontott *Scheinerre*. Hosszas dulakodás közben egymás torkát szorongatták, amikor a támadó kést rántott elő és evvel fenyegette a megrémült kereskedőt, majd az ajtót felrántva kisietett. A kereskedő fellármázta a szállodát, melynek lakói között *Keime Antal* bécsi pincemester személyében ráismert támadójára. A tolvaj eleinte tagadt, de amidőn megtalálták nála azt a pénztárcát, amelyet dulakodás közben *Scheinertől* elvett, mindent türelemesen bevallott. Letartóztatták.

— **Katonai beosztást kérő kérvények.** *Green Nándor* főkapitány közli: A hadrakelt sereg kötelékében levő hadsereg parancsnokságához újabban tömegesen érkeznek a hadrakelt sereghez, valamint a hadtápkörletben beosztott legénységi állományú egyének hozzátartozói által közvetlen benyújtott oly irányú kérvények, melyekben az illetőknek a mögöttes országrészben való beosztásuk, illetve át-helyezésük iránt folyamodnak. Figyelmeztettem a város lakosságát, hogy az ily irányú kérelmeket sohasem a hadseregparancsnoksághoz, hanem a m. kir. honvédelmi miniszteriumhoz terjesszék fel és hogy e kérelmek csak igen fontos esetekben és csak akkor lesznek figyelembe véve, ha a kérelemben felhozott indokok általam hatóságilag igazolva lesznek.

— **Mielőleg kell öltözni az utazásra.** A m. kir. államvasutak igazgatósága az utazóközönség figyelmébe ajánlja, hogy utazáskor téli ruhát (bundát, takarót, lábzsákot stb.) vigyen magával, mert a hidegebb időjárás beálltával a személyszállító vonatok kifogástalan fűtése, különösen a hosszabb vonatoknál, nem lesz mindig lehetséges.

— **Menekülteket keresnek.** *Fink János* k. u. k. Szapór Baon Nr. 12. Ersatz companie, Nádudvar, keresi Déda-Bisztricáról menekült családját és kéri, aki tud róluk értesítse fenti

— **Halálozás.** *Holländer Ignác* aradi fakeskedő ma délután három óra tájban hirtelen elhunyt. Korán délután elterjedt *Holländer* halálának híre és ahova ez a szomorú hír eljutott, mindenütt mély megilletődés és nagy részvét járt nyomában. Az elhunyt fakeskedő ma délután két órakor a Nagyvárad-ut 7-8 szám alatt levő fatelepeére indult. Utközben, a vasuti viaduktnál hirtelen rosszul lett és összeesett. Közélen ment épen egy ismerőse, aki az öreg urat kocsiba ültette és *Petőfi-utcai* lakására szállította. Utközben azonban beállott a szomorú katasztrófa és mire a kocsira a lakáshoz ért, *Holländer* már halott volt. Családja nyomban elhívatta *Ausztorveil László* dr. és *Kiss Dávid* dr. orvosokat, de már késő volt, csak a halált lehetett megállapítani. *Holländer Ignác* elhunytával Arad kereskedői élete egy tekintélyes, érdemes tagját veszítette el, akit az egész városban csakis szeretet és nagyrabecsülés vett körül. A Hosszabb idő óta érelmeszesedésben szenvedett és éveken ezelőtt már felhagyott üzletének vezetésével, s azokat fiai vették át tőle. A háború kitörésekor két fia katonai szolgálatra vonult s a Nagyvárad-úton levő telep ismét vezető nélkül maradt. *Holländer* ekkor, családjának ellenkezése dacára is, újból felvette a munkát és valószínűleg ez is sietette az öreg ur halálát. Az elhunyt fakeskedő jótékony-ságáról is ismert volt. Azok közé tartozott, akik ha megsegítenek valakit, letagadják ezt. Halálát özvegyén kívül négy fia *Holländer Emil* főhadnagy, *Holländer Alfréd* kereskedő, *Holländer Oszkár* hadnagy és *Holländer dr. ügyvéd*, a fővárosi újságírás kitünő fiatal tagja gyászolják.

— **Nem szabad a talált lövedéket megérinteni.** Két-három hónappal ezelőtt a gyakorlótéren felejtett lövedékeknek számos vigyázatlan ember esett áldozatul. Az időtájt *Green Nándor* főkapitány a lapok és felhívások útján figyelmeztette a közönséget, hogy a talált lövedékekhez ne nyúljon senki, hanem azt a legközelebbi katonai parancsnokságnak, illetve a rendőrségnek jelentse be. Annak idején az *Aradi Közlöny* is intette a közönséget e veszedelmes robbanóanyagoktól, de mint a hétről-hétre történő újabb szerencsétlenségek bizonyítják, mindeme jóakaró figyelmeztetések nem vezettek célhoz, most ma ismét arról értesülünk, hogy *Fenlak* község határában egy arra járó talált egy fel nem robbant srappellét s azt hóna alá kapva elvitte a jegyzőhöz. A sors most az egyszer nem volt oly kegyetlen s a srappell nem robbant fel. Azonban e kivétel csak kivétel s épen úgy levegőbe röppethető volna a jegyzői lakot a benne lévőekkel együtt, mint ahogy megkegyelmezt nek. Mi tehát nem tehetünk egyebet, minthogy ismét jóakarólag figyelmeztetünk mindenkit, hogy tartózkodjék a fel nem robbant lövedékek érintésétől és ha olyanokat talál, úgy azonnal tegyen jelentést a hely megjelölésével az illetékes hatóságoknál.

— **Különvonat-menetek a katonai temetőbe.** Az Aradhegyaljai Villamos Vasut Mindszentek napján a katonai temetőbe és onnan vissza az alábbi menetrend szerint közlekedő különvonatokat fogja járatni: Indul Aradról délután: 1:30 — 2:20 — 3:15 — 3:55 és 4:50 órakor. Erkezik Ujmikelákára délután: 1:40 — 2:30 — 3:25 — 4:05 és 5:00 órakor. Indul Ujmikelákáról délután: 1:50 — 2:50 — 3:35 — 4:15 és 5:25 órakor. Erkezik Aradra délután: 2:00 — 3:00 — 3:45 — 4:25 és 5:35 órakor. Az egységes menetdíj személyenként 60 fillér, mindenféle kedvezmény és szabadjegy érvénytelen.

— **A Thököly-téren** lévő sátorban *Koch Samu* aradi mészáros is árusít olcsó marha húst.

— **Segítsük a menekülteket.** A menekült szülők gyermekei részére szükséges tankönyvek és taneszközök beszerzésére adakoztak: *Kis-peregi Hitel és Fogyasztási Szövetkezet* 40, *Szentmártoni Hitelszövetkezet*, *Takarékpénztár és Fogyasztási Szövetkezet* 30, és az *Újszentannai Népbank Részvénytársaság* 70 koronát. *Köhler Károly* kir. tanfelügyelő. — A „Nővédelmi Hivatalba” a menekültek részére újabban a következő adományok érkeztek: *Vig György Pécs* 10, *Poperezer Árpádné* 10, *Arad város főispáni hivatala* 1000, *gróf Bréda Viktorné* 100, *Grósz Zsiga Bécs* 20 koronát. Azonkívül: *Kapdebő Istvánné*, *Schelly Mátyásné*, *Mayerhoffer Lajosné*, *Pünkösdi Jánosné*, *Béske*, ruhaneműket és cipőket, *Hanacssek Luiza*, *Demeter Ignácné*, *Hajós Árpádné*, *Moskovitz Zs.*, *Lészay Sándorné*, dr. *Schreiber Vilmosné*, *Ehrenfeld Anna*, *Frank Leó*, özv. *Petrovszky Károlyné*, *Dániel Kamilla* ruhaneműket, *Moskovitz Mórné* *Halmágyesucsorói*, *Müller Nándorné*, *Dániel Kamilla* élelmiszereket és özv. *Popper Józsefné* tollat és *N. N.* gyertyákat, melyekért hálás köszönetet mond a menekültek nevében a hivatal vezetősége.

— **Pénzküldés a romániai hadifoglyok részére.** Frankfurtból táviratozzák: A Frankfurter Zeitung szerint legközelebb megegyezés várnak Románia és Németország közt a hadifoglyok számára való pénzküldés dolgában.

— **Takarékosság a mosásnál.** Aki a ruhamest olcsón és praktikusán akarja megoldani, az használjon a mosáshoz „*Korona szappanport*”. Kapható *Fekete Jakabnál*, *Forray-utca*. Utalunk mai hirdetésére. 5643

— **Mindenki keresse fel Fischer Simon** Nagyáruházát a Szabadság-téren. Trikók, harisnyák, férfi ingek, kalapok nagy választékban, gyermek-kocsi gyári raktáron. 5628

— **A kiadóhivatali üzenete.** A kiadóhivatal felkéri a t. előfizetőket, hogy az esetben, ha az *Aradi Közlöny* valamelyik száma nem érkezik meg a szokott időben, úgy jelentse be ezt a körülményt annál a postahivatalnál, amely a lapot kézbesíteni szokta. A postahivatal az *Aradi Közlöny* kiadóhivatalát a hiányról azonnal értesíti. Ez a hivatalos értesítés korábban jut a kiadóhivatalhoz, mint az előfizető panasza.

KÜZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Rekvirálják a burgonyát.

(Maximális áron alul veszik el.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

A hivatalos lap mai száma közli a földmívelésügyi miniszter rendeletét a burgonyakészleteknek kötelező bejelentése és az Országos Burgonyaközvetítő Iroda részére való rekvirálása tárgyában. A miniszter a rekvirálás olyan módon rendeli el, hogy ez csak erre a célra kiküldött megbizottai által megjelölt helyeken és az általuk megjelölt készletekre nézve fogantatandók. Ez iránt kis- és nagyközségekben a fősolgabíró, rendezett tanácsú városokban a rendőrkapitány, törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács, Budapesten pedig a kerületi előjáró intézkedik. A készletekből a készlet birtokosának házi szükségletére visszatartott mennyiséget a kiküldött megbizottak állapítják meg a következők figyelembevételével:

Házi szükségletre ama személyek után, akik a burgonya birtokosának háztartásában rendszerint ellátást élveznek, fejenként legfeljebb naponta egy kiló tartható vissza. Gazdasági szükséglet címén visszatartható: 1. A vetőmag, még pedig holdankint legfeljebb tíz métermázs, 2. a cselédeknek és alkalmazottnak esetleg bér fejében járó mennyiség, amely azonban fejenként nap-

FOG- tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színevei azonos porcellánból. ::

FOG- koronák, hidak, egész fogcsorok szájpadales nélkül aranyból, platinából vagy porcellánból. ::

FOG- kövek elhívollása, fogak fehéritése és hibás fogcsorok átalakítása, valamint javítása. ::

FOGHUZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a legkiválóbb fogorvosoktól mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legtekélyesebb műszerrel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessenek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. Telefon 10-11. szám.

nem lehet, 3. a mezőgazdasági szeszgyártásra szükséges mennyiség, 4. az állatok takarmányozására szükséges mennyiség. E címen azonban csak ott tartható vissza burgonya, ahol az állatok etetésére eddig is használták és csak akkor, ha a burgonyát más takarmánnyal nem lehet pótolni, de ebben az esetben sem tartható vissza több, mint — 1917. április 30-ig számítva — a burgonyával etetett szarvasmarhák részére darabonként és naponként öt kiló, a sertések részére darabonként és naponként egy kiló.

Az ekként megállapítandó házi és gazdasági szükséglet levonása után mutatkozó készletet az Országos Burgonyaközvetítő Iroda részére rekvirálják. Ha az iroda a rekvirálás napjától számított hatvan napon belül az átvétel iránt nem intézkedik, a rekvirálás érvényét veszti és a készlet fölött annak birtokosai szabadon rendelkezhetnek. Az elrekvirált burgonyát a birtokos a burgonyaközvetítő iroda kívánsága szerint köteles a rakodó állomásra szállítani és ott átadni, de ha ezt nem tenné, akkor az elszállítás iránt a hatóság, a birtokos költségére intézkedik.

A burgonyáért a birtokost az átvétel időpontjára érvényes maximális árnál két koronával kisebb ár illeti, s ez az ár az átvétel alkalmával fizetendő. Ha a burgonya-közvetítő iroda az elrekvirált burgonyát nem akarja azonnal elszállítani, a burgonya gondozását és őrzését a birtokosra bízhatja s ez esetben a megőrzés körül felmerülő költségek tekintetében szabad egyezkedésnek van helye. Mindazokat, a kik e rendeletnek nem tesznek eleget, szigorúan büntetik és készletüket elkobozzák.

A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási R. T. igazgatósága közölni teszi, hogy Veszény állomást folyó hó 27-ével további intézkedés az összefoglalom számára megszüntette.

Uj könyvek.

* **A Társaság.** A kialakuló harmadik háborus szezon képét mutatja **A Társaság** e heti száma, Hírek a társaságból című rovata hűtötő elevenséggel számol be, a budapesti társasélet aktuális eseményéről. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 K., félévre 10 K., negyedévre 5 K. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal Budapest, Dunapalota.

* **Bűnügyi Szemle és Büntető Jog Tára.** A dr. Angyal Pál, udvari tanácsos, budapesti egyetemi professor szerkesztésében megjelenő egyetlen magyar büntetőjogi szaklap, a „Bűnügyi Szemle” f. évi október 15-én megjelent 1. számával V. évfolyamába lépett. A lap célja kezdettől fogva a büntetőjogtudomány új irányainak és gyakorlat felvetette problémáinak magas színvonalu és tárgyilagos tudományossággal való megvitatása. E célt szolgálja a 40 oldalnyi terjedelemben megjelent szám értékes tartalma is. A „Bűnügyi Szemle” ezen számával kapcsolatban jelent meg a dr. Degré Miklós szerkesztésében álló „Büntető Jog Tára”-nak 2. száma, melynek f. é. okt. 1-én megjelent 1. számmal már 69. kötete indult meg. A két lap együttes évi előfizetési díja 20 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I., Lisznyay-utca 18. sz. Kiadó és könyvnyomda: Wessely és Horváth Pécs.

* **Az élelmiszerhamisítási törvény** magyarázata ministeri rendeletekkel, és harmad foku ministeri döntvények gyűjteményével. Az aktuális és páratlan fontosságu közérdekű munka az összes élelmi- és tápszerekre vonatkozó törvényeket és rendeleteket foglalja magában. Éppugy a termelést és előállítását, mint a forgalombahozatalt illetőleg. A 23 ives 368 oldal terjedelmű kötet 7 korona, és 55 fillér postadíj beklüldése ellenében lapunk kiadóhivatala is megküldi az Eggenberger könyvkereskedés kiadásában (Budapest) megjelent közérdekű munkát.

NEMZETI SZINHÁZ

Aradon, 1916. november 1-én szerdán:

Déltűn fél 4 órakor mérsékelte helyáratokkal:

János vitéz.

Operette 3 felvonásban.

Ezre 8-órakor rendez helyáratokkal:

☉ Bérlő.

☉ Bérlő.

Névtelen asszony.

Színmű 5 felvonásban.

Kezdeté 8 órakor.

A szerkesztést fel:

Rudnyánszky Endre távollétében:

Stauber József.

NYILTTÉR.

(Az ezen rovat alatt közöltékekért nem vállalunk felelősséget.)

Szomoruan jelentjük, hogy családunk feje

Holländer Ignác úr

munkás életének 72-ik, boldog házasságának 40-ik évében ma délután 3 órakor hirtelen elhunyt.

Szorgos tevékenysége közben szótotta magához az Úr.

Temetése f. év november 2-án délután 2 órakor lesz a Petőfi-utca 9. sz. alatti gyászaházból.

Emlékét szeretettel és kegyelettel fogjuk megőrizni!

Arad, 1916. október 31.

Holländer Ignác úr szül. Deutsch Johanna, özvegye. Holländer Emil és neje, Holländer Alfréd és neje, Holländer Oszkár, Dr. Holländer Sándor, gyermekei. Holländer Sámuel, özvegye, özvegye, Rosenbergné szül. Ehrenfeld Katalin testvére, özvegye, Holländer Albertné, Weisz Arnoldné, Holländer Sámuelné, sógornói. Weisz Arnold, Zipser Lajos, sógorai. Holländer Lily, Juci és Zsuzsika, unokái és a nagyszámu rokonság. 5658

24816—1916.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. Ministeriumnak az italokhoz kiszolgáltatható cukor mennyiségének és a kiszolgáltatás módjának szabályozása tárgyában kelt 2165—1916. M. E. sz. rendeletét a következőkben iszem közölni:

1. §. Ételeknek, illetőleg italoknak kiszolgáltatására szolgáló üzletekben és üzemekben (fogadók, vendéglők, kávéházak, kávéházak, cukrászdák, szeszes italok kimérésére szolgáló helyiségek, egyleti jellegű és más étkezőhelyek) cukrot italok mellé csak a jelen rendelet 2. és 3. §-ában meghatározott módon és mennyiségben szabad kiszolgáltatni.

2. §. Az 1. §-ban megjelölt üzletekben és üzemekben cukrot az ott kiszolgáltattott italokhoz csak az itallal együtt és az alább megjelölt adagolásban szabad kiszolgáltatni:

a) Egész adag italhoz kocka-kristály, vagy porcukrot 18 gramm súlyban, illetőleg kockacukorból 3 darab nagykockát, vagy 4 darab kiskockát. b) Egy csésze vagy egy pohár italhoz kocka- vagy kristály vagy porcukrot 13 gramm súlyban, illetőleg kockacukorból 2 darab nagykockát, vagy 3 darab kiskockát. c) Kis csészékben vagy kis

pohárban kiszolgáltattott italhoz kocka-, kristály- vagy porcukrot 9 gramm súlyban, illetőleg kockacukorból 1 darab nagy kockát vagy 3 darab kis kockát.

A kis kockacukor súlya jelen §. alkalmazásában nem lehet több egyenként 4.4 grammnál, a nagykockákban kiszolgáltattott cukor súlya pedig nem lehet több az a) b), illetőleg c) pontban megjelölt összsúly mennyiségénél.

3. §. Az 1. §-ban megjelölt üzletekben és üzemekben tilos cukortartókat az asztalokon elhelyezni, továbbá cukrot a fogyasztók között oly célból körülhordani, abból az egyes személyek tejszásuk szerint fogyasztanak.

Ez a rendelkezés ételek édesítésére szolgáló, s hintőkben tartott porcukor kiszolgáltatását nem érinti.

4. §. A jelen rendelet szövegét az 1. §-ban megjelölt üzletek és üzemek helyiségeiben 1 példányban szembetűnő helyen ki kell függeszteni és azt állandóan olyan állapotban kell tartani, hogy világosan olvasható legyen.

5. §. Aki a jelen rendelet rendelkezéseit megszegi, vagy megszegésüknek bármely módon közreműködik, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el, és két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetésre büntetendő. Green, főkapitány.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, miszerint **Erdélyben 20 év óta lennő**

női- és úri-divat üzletemet

Aradra, Andrassy-tér 20 sz. aia (Fischer Eiz-palota) helyeztem át és azt a hó el-sején megnyitottam.

Nagy választékban és olcsón, szabott árak mellett

a következő cikkek kaphatók: Bel- és külföldi női pamut és gyapjú ruhakelmék és ruha kellékek. — Női- és férfi fehérneműek, harisnyák, zsebkendők és esernyők. — Vászón, papán, függöny, szőnyeg, ágymagaturak stb. — Teljes tisztelettel

JEREMIAS ADOLF

(Benes Testvérek vegyi gyár, Győr. Alapított ott 1900. Évi termelés 15 millió doboz.)

PYRRAM

CIPŐ-KRÉM

A főter legforgalmasabb helyén

Andrássy-tér 8. számú
házaiban egy kisebb

üzlethelyiség
azonnalra

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadó-
hivatalában, József főherceg-ut 22.

Ocska, használt

ólomcsöveket

és egyéb

ólomtárgyakat

megvételre keresünk.

Aradi nyomda részvénytársaság.

sabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el s két hónapig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

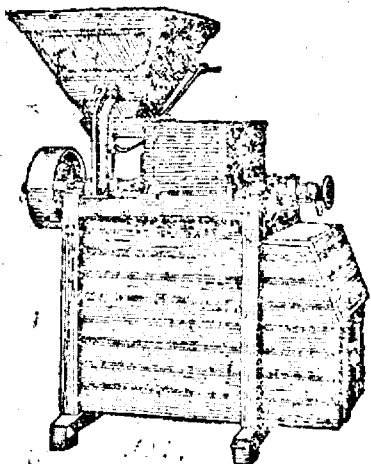
Az 1. §. tilalma ellenére vágott (leszurt) állat tekintetében a kihágási eljárás során a törvény értelemben elkobásnak van helye.

Ez a rendelet 1916. évi szeptember hó 25. napján lép életbe.

A jelen rendelet életbeléptetésével a husfogyasztás korlátozásáról 1913. évi július hó 8. napján 2857—1915. M. E. sz. a. kiadott rendelet (1. a. Budapesti Közlönynek 1915. évi július 4. napján megjelent 153. számában) hatályát veszti.

Green, főkapitány.

Kovács Soma és Társa, Arad
gép- és műszaki üzlet.

5611

Gazdasági darálók lisztőrlésre raktáron.

12650—1916.

Hirdetmény.

A m. kir. Ministeriumnak a hus és zsirfogyasztás korlátozása tárgyában kelt 3101—1916 M. E. rendeletét a következőkben teszem közzé:

Szarvasmarhát, sertést, juhot, ugyancsak kecskét korra való tekintet nélkül a hét két napján, és pedig kedden és csütörtökön — kényszervágás vagy kényszerleszurás szükségét kivéve, — vágni vagy leszurni tilos.

A kényszervágás vagy kényszerleszurás szükségét, ha csak lehetséges elzetesen különben pedig a vágás, (leszurás) megtörténte után hatádektalanul a községi előjárásnál (polgármesternél) be kell jelenteni. A hét két napján és pedig szerdán és pénteken husz akár nyers akár feldolgozott, (főtt, sült, füstölt, sózott, stb.) állapotban forgalomba hozni. Ugyanezeneken a napokon tilos ételeknek kiszolgáltatására szó gáló üzletekben és üzemekben (fogadók, vendéglők, egyleti jellegű és más étkező helyek stb.) hus felhasználásával készülő ételeket előállítani vagy kiszolgáltatni.

Hus a jelen rendelet értelmében a marhának, borjunak sertésnek juhnak, kecskének, lónak, házinyulnak, szárnyasnak és vadnak emberi táplálásra felhasználható minden része, kivéve a gyors romlásnak kitett belső zsiger részeket. Husnak tekintendő az említett husneműekből előállított húsokzerv és hentesru is.

A hétnek a 2. §-ban nem említett napján az ugyanott említett üzletek és üzemek egy érkezésre egy személynek legfeljebb egy húsélt szolgáltatnak ki.

Mindenemű hal, — ezen szakasz szempontjából — húsfelnek számít. Hétfői napokban a 2. §-ban említett üzleteknek és üzemeknek tilos olyan ételeket előállítani vagy kiszolgáltatni, amelyeknek előállításához zsir, (sertészsir, vaj, növényzsir, növényi olaj vagy emberi élvezetre alkalmas bármely más zsiradék vagy olaj) felhasználása szükséges.

A 2. és az 5. §§ ok rendelkezései alól a beügyminisiter egészségügyi szempontból korlátozások, és egyéb gyógyintézkedések egyes ápolási javára, kivételeket engednek.

Aki a jelen rendelet vagy a hatóságok a jelen rendelet alapján kibocsátott rendelkezéseket megszegi, az, amennyiben cselekedete súlyos-

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér
édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, láb-badozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosztó szer, linom fűszeres ízű, zsongitó, a gyomorra és belsre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegnek részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátvás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

Intelligens leány,

aki a gyógyszerészettel foglalkozni akar, a román nyelvet is érti, helyben szüleinél lakhatik, **tanuló leánynak felvétetik.** Blönyben részesül az, aki németül is tud. **Hajós Árpád,** gyógyszer-tárában Arad, Andrássy-tér 22. szám.

Legfajdalmasabb tyukszeméő!

is 3 nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-főle ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ara használati utasítással együtt **1 korona.**

Poloskák

kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenol-sav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, meg a petéit is kiirtja. Ara 1 üvegnek **1 korona.**

Legjobb fekete hajfeső

a „Meigen”. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy bajuszt a legszebb állandó fekete szívre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara **2 korona 40 fillér.**

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Árpád** gyógyszer-tárában

ARAD Andrássy-tér 22. sz.

Alapította 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

ECETSAV

Garantált 66% vegyileg tiszta, étkezési célokra prima svéd áru 800 grammos üvegekben 25 üveg ládánként, próba üveg 800 gram-

mos, mely megfelel 25 liter kellemes ízű asztali ecet készítéséhez, küld utánvét mellett. Szállítási határidő 2—3 nap.

Beck Testvérek

Arad, Teleky-utca 15. szám. Saját ház. 5071

FOG. MOHR JEANNETTA
vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy helyben: **Luther Márton-utca 1. sz. a. II-ik em.** egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtermet** nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelem betegemet, foghuzás teljes érzéstelenítéssel (fagyasztás útján.) Aranyhidak, aranykoronák, mindennemű kaucuk fogazatok, szájpadiás nélkül és légkamrával. Arany, ezüst, amalgám, porcellán és cement tömések (plombák), mérsékelt díjazás mellett készíttetnek. Bőséges pártfogását kérve tisztelettel **Mohr Jeannetta**, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. e. 8—12-ig, d. u. 2—7-ig. Vidékiek 24 órán belül kielégíttetnek. 1271

deletel, (l. az utóbbit a Budapesti Közlönynek 1915. évi november hó 18. napján megjelent 267. számában, kivéve a 2960—1915. M. E. számú rendeleteknek 3. és 7. §-ában, valamint a 4133—1915. M. E. számú rendeleteknek 1. §-ában foglalt, a Korpaközpont megalakítására vonatkozó rendelkezéseket, amelyek azzal egészítettek ki, hogy amennyiben a Korpaközpontba az említett §-okban megállapított létszámon felül több tagnak kiküldése válnék szükségessé, ez iránt a földmivelésügyi miniszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg intézkedik. Greón, főkapitány.

Használt csomagolópapíros megvételre kerestetik.

Cím a kiadóhivatalban.

7392

Földbirtokosoknak

15—65 évre törlesztéses jelzálog, állami, megyei, városi s nyugdíjalappal bíró magánintézetek tisztviselői, nemkülönben századostól felfelé katonatisztek részére

10—30 éves törlesztéses

kölcsönöket folyósít**a „Budapesti Kölcsönkövetítő és Parcellázó Részvénytársaság”**

Budapest, VIII., Kenyérmező-utca 6. szám. Bővebb felvilágosítást ad Bonyhád József ur megbízottunk ARAD, Kapa-utca 47. szám, 5503 csak délután 3—4 óra közt.

20961—1916. k. h.

Hirdetmény.

A korpa és a takarmányozási célokra szolgáló egyéb ipari termékek és hulladékok forgalomba hozata tárgyában kelt 2780—1916. M. E. számú kormányrendeletet, a következőkben teszem közzé:

Korpát, kölestakarmánylisztet, köleshéjat, olajpogácsát, cukorszörpöt, (melasse-t) szárított répaszeletet, valamint szárított moslék és törkölyféléket sem magukban, sem állati táplálkozásra alkalmas más anyagokkal keverve, vagy takarmányozásra alkalmas módon feldolgozva másként, mint a miniszterium 2966—1915. M. E. számú rendelete alapján (l. a Budapesti Közlönynek 1915. évi augusztus hó 10. napján megjelent 184. számában) alakított korpaközpont közvetítésével forgalomba hozni nem szabad.

A malomvállalat annak, aki a 2117—1916. M. E. sz. rendelet (l. a Budapesti Közlönynek 1916. évi július hó 1. napján megjelent 148. számában) 7. §-ában megszabott örlési tanúsítvány alapján kizárólag saját házi és gazdasági szükségletére örlöttet, z ezen örlésből származó korpát kiszolgáltatni, ha pedig azt az örlöttöt átvenni nem kívánja, a Korpaközpont utján forgalomba hozni köteles.

Az ezen §. alapján átvett korpát az átvevő csak saját állatának takarmányozására használhatja fel, s ha társai okból ily célra fel nem használhatná, azt szintén csak a Korpaközpont közvetítésével adhatja el.

Az 1. §-ban felsorolt ipari termékekért és hulladékokért követelhető legmagasabb ár rendes minőség mellett rum-ként (100 kg.) tisztasulyra a következőkben állapítatik meg:

Az ipari termékek vagy hulladékok métermérsánsáknél legmagasabb árai: Korpa K 20. Köles takarmányliszt K 36. Köles héj K 16. Répapogácsa K 30. Vadrépapogácsa K 30. Napraforgómag pogácsa K 40. Gomborkamag pogácsa K 40. Tökmag-pogácsa K 45. Lenmag-pogácsa K 40. Kendermag-pogácsa K 20. Keményítőgyári szárított tengeri-moslék K 32. Keményítőgyári szárított burgonya-moslék K 19. Szárított sörtörköly K 26.

Ezeket a legmagasabb árakat, melyek magukba foglalják a rakodállomáshoz való szállításnak és a berakásnak költségeit is, zsák nélkül, készpénzfelvétel mellett történt berakás esetére kell érteni s ezek az árak egyaránt vonatkoznak úgy belföldi mint külföldi származású nyers anyagok feldolgozásánál előálló termékekre és hulladékokra.

A jelen rendelet életbelépésével hatályukat veszítik a miniszteriumnak a korpa forgalomba bocsátásának szabályozásáról 2966—1915. M. E. szám alatt és a takarmányozási célokra szolgáló ipari termékekért és hulladékokért követelhető legmagasabb ár megállapításáról és ezen cikkeik előállításának, azaz forgalombahozásának és szállításának szabályozásáról 4135—1915. M. E. szám alatt kiadott ren-

A szépségápolás titka a felhasznált szépségkészítmények helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitünő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arc-kenőcs. Kis tégely 1.50 kor. Nagy tégely 2.50 k.

Rozsnyay Serail crémje nappali használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Serail Arcpora. Lehelet finomságu. Crém, fehér, rózsás és tejszínesekben. Egy dob. ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Loin du bal, orgona, piros rózsás, Serail. Uvegje 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél. 1945

Rozsnyay Mátyás gyógy-szertárában Arad, Szabadság-tér.**Láb- és kézizzadás**

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárít! . . . Szagtalanít! !Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppo hintőpor 1 kor. — fill.**Legfájdalmasabb tyukszemétől**

is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyazni kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinficálja, utólag igen kellemes. Ára egy porcellán-szelencének 80 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

Gyógy-szertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Mezőgazdasági szomszéd.)

WEITZER JÁNOS

gép-, waggongyár és vasöntőde részvénytársaság Aradon.

Vagyon.

Mérleg-számla 1916. évi június hó 30 án.

Teher.

	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.
Pénztárkészlet			20,069	74	Részvénytőke			5.000,000	—
Váltótárca			400	—	Tartalékalap	1.334,931	15		
Magyar hadikölesön-kötvény n. 6. K 1.000,000.—	988,250	—			Gépek értéksökkenési tartalékalapja ...	204,460	—		
Különféle értékpapírok	30,002	—	968,252	—	Veszteség tartalékalap	105,411	32		
Óvadék letétek	90,799	—			Tisztviselői segélyalap	289,615	08		
Óvadék letétek elfogadványainkban ...	118,000	—	208,799	—	Munkásjóléti intézmények tartalékalapja	98,131	82	2.032,549	37
Követelések vasutaktól	1.454,048	28			Gyári ingatlanok, telepítvények, gépek, berendezések és szerszámok érték- csökkenési tartalékalapja			2.201,218	—
Követelések pénzügyintézeteknél és külön- féle adósok	641,074	74	2.095,122	97	Fedezeti elfogadványok óvadéki célra ...			118,000	—
Financirozott követelések			1.170,000	—	Forgalomban levő elfogadványok			1.950,000	—
Gyári ingatlanok	2.190,959	32			Forgalomban levő intézvények			600,000	—
Telepítvények és gépek	2.870,388	48			Fedezeti intézvények financirozott köve- telésekre			1.170,000	—
Berendezések és szerszámok	782,526	74	5.848,874	54	Óvadéki célra kölesönvett értékpapírok			86,600	—
Árukészletek			2.471,474	27	Különféle hitelezők			1.673,075	94
Anyagkészletek			2.790,084	—	Be nem váltott szelvények			969	—
					Nyereség áthozat az 1914/1915. évről ...	119,006	98		
					Tiszta nyereség	616,657	23	735,664	21
			15.568,076	52				15.568,076	52

Arad, 1916. évi október hó 24-én.

A könyvelesért:

Martzy Béla. s. k.

Az igazgatóság:

Iovag Schoeller Richard. s. k.
elnök.dr. Fábry Sándor. s. k.
alelnök.Gróf Breda Viktor. s. k.
Heinrich Sándor. s. k.
Neufeldt Károly. s. k.Broch Fülöp. s. k.
Herzer Berndt. s. k.Giesecke Gusztáv. s. k.
Huze Altonz. s. k.
Sármezey Enre. s. k.

Ezen mérleg-számlát a könyvekkel és számadásokkal összehasonlítottuk és helyesnek találtuk.

A felügyelő-bizottság:

Warder Gyula. s. k.
elnök.

Pifremeni Ferenc. s. k.

Wiesend Artur. s. k.

WEITZER JÁNOS

gép-, waggongyár és vasöntőde részvénytársaság Aradon.

Tartozik. **Nyereség- és veszteség számla 1916. évi június hó 30-án.** Követel.

	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.	
Üzleti és általános költségek, épületek, gyári telepitvények, gépek, berendezések és szerszámok jókarban tartási költségei	496,568	40						119,006	98	
Tisztviselők fizetése	225,518	68						1,936,912	17	
Irodai költségek	21,476	60								
Adók	110,420	26	858,988	94						
Épületek, gyári telepitvények, gépek, berendezések és szerszámok alapszabályszerű leírása	166,271	—								
Rendkívüli leírás gyári telepitvények és gépek számlán	300,000	—	466,271	—						
Nyereség áthozat az 1914/1915. évről ...	119,006	98								
Tiszta nyereség	616,657	23	735,664	21						
			2,055,919	15					2,055,919	15

Arad, 1916. évi október hó 24-én.

A könyvelésért:

Martzy Béla, s. k.

Az igazgatóság:

Schoeller Richard, s. k.
elnök.

dr. Fábry Sándor, s. k.
alelnök.

Gróf Breda Viktor, s. k.
Heinrich Sándor, s. k.
Neufeldt Károly, s. k.

Broch Fülöp, s. k.
Herzel Berndt, s. k.

Giesecke Gusztáv, s. k.
Huze Alfonz, s. k.
Sármezey Endre, s. k.

Ezen nyereség- és veszteség-számlát a könyvekkel és számadásokkal összehasonlítottuk és helyesnek találtuk.

A felügyelő-bizottság:

Warder Gyula, s. k.
elnök.

Pifrement Ferenc, s. k.

Wiesend Artur, s. k.

A Weitzer János gép-, waggongyár és vasöntőde részvénytársaság felügyelő-bizottságának jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

A kereskedelmi törvény értelmében és a társulati alapszabályok 34. §-ának figyelembe vételével az igazgatóság által elének terjesztett, 1916. évi június hó 30-án lezárt mérleget és nyereség- és veszteség-számlát behatóan átvizsgáltuk, a szabályszerűen lezárt könyvekkel, valamint a számadásokkal összehasonlítottuk és teljesen rendben levőnek találtuk, meggyőződést szerezvén egyúttal arról, hogy azok úgy a társulati alapszabályoknak, valamint a törvényszabta kívánalmaknak megfelelnek.

Ennek folytán van szerencsénk az igazgatóságnak a lefolyt évi 616,657.23 korona tiszta nyereség, valamint az előző évi 119,006.98 korona áthozat, összesen 735,664.21 korona hovaforvitása tárgyában előterjesztelt indítványát a tisztelt Közgyűlésnek elfogadásra ajánlani és kérjük, hogy az 1915. évi július hó 1-től 1916. évi június hó 30-áig terjedő üzletétveit illetőleg úgy az igazgatóságnak, valamint az alulírt felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Arad, 1916. évi október hó 24-én.

A felügyelő-bizottság:

Warder Gyula, s. k.
elnök.

Pifrement Ferenc, s. k.

Wiesend Artur, s. k.

(Utánnnyomás nem díjaztatik.)

Weitzer János gép-, waggongvár és vasöntőde részvenytársaság Aradon.

Meghívás

A WEITZER JÁNOS GÉP-, WAGGONGYÁR ÉS VASÖNTŐDE
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ARADON

XXIV. rendes közgyűlésére,

mely Aradon, az Aradi és csanádi egyesült vasutak üléstermében,
1916. évi november hó 19-én délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése az elmúlt üzleti év eredményéről, továbbá a zárszámadások és mérleg előterjesztése, a felügyelő-bizottság jelentése és ezekkel kapcsolatban a mérleg megállapítása, a tiszta nyereség hovatfordítása, valamint az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére adandó felmentvény feletti határozathozatal.
2. A felügyelő-bizottság tagjainak választása az alapszabályok 29 §-a értelmében.
3. A felügyelő-bizottság jutalomdíjának megállapítása. (Alapszabályok 31. §-a)
4. Az alapszabályok 21. §-a értelmében esetleg előterjesztendő indítványok feletti határozathozatal.

Jegyzet. Az alapszabályok 14. §-a értelmében a részvények vagy az ezekről nyilvános hitelintézetek által kiállított letétjegyek legalább nyolc nappal a közgyűlés előtt a következő helyeken letétmennyezendők, és pedig:

Aradon: az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál,

Budapestben: az Első Magyar Iparbanknál (V., Nádor-utca 12.),

Wien-ben: Schoeller & Co. bankháznál (I., Wildpretmarkt 10.) és a K. k. priv. allgemeine Verkehrsbank-nál (I., Wipplingerstrasse 28.)

5586

Az igazgatóság.

135 koronáért egy finom téli öltönyt.

180 koronáért egy finom téli kabátot mérték után készít

Hauptfogel Ferenc

férfi szabó mester

Kazinczy-utca 5. szám. 557

Jóállás a biztos eredményért

Törvényesen védve.

Reitter Oszkár

nagybocskerei ny. főkapitány és faharomszertől egyszerű felállás

„Patkanin”

alkalmas szar, (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas és minden mást elűz. 1 doboz ára 2 K mely elegendő körülbelül 60 patkány kiirtásához. Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve. A biztos eredményért jóállás, ismeret és prospektust, melyben le van írva, hogy különböző gazdaságban hány adag használható. Kérésre ingyen küld a Patkanin gyár vezetője Nagybocskereken. 4142

özv. Szalkai Arminné

hímző és fehérnemű és etc. előnyomda, Arad, Weitzer János-u. 13. (Főpostával szemben)

Női és férfi, gyermek kecskények, intézeti és kórházi fehérnemű, legfinomabb anyagból, szines és fehér hímzéses, fehérnemű varrások olcsó árban készülnek. — Úri leányok fehérnemű varrása, hímzés és szabás tanítására levetetnek. 3418

Szakértelem nélkül nincs kellő termés!

A szőlősgazdák nagyrésze évek óta azért szüretel oly keveset, mert szőlőit megfelelő gondozásban nem részesíti és borát helytelenül kezeli. — Minden, a szőlő- és borgazdaság körébe tartozó munkára megtanít a

„Borászati Lapok”

szerkesztőség és kiadóhivatal

Budapest, IX., Ullői-ut 25., Köztelek,

mely vasárnaponként jelenik meg.

Mutatványszámot kívánatra három héten át küld.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szerdán és csütörtökön

Erna Morena sor. I.

A Kameliás hölgy nyomán:

Ami mindennél erősebb

Rum—likőr

essentiák és kompozíciók

Kocsikenőcs,

Svédgyufa

Pótkávékban

Allandó raktár

Szemző Armin

áruügynökségénél, Arad. 501

Interurban telefon 592. szám

Sirkoszorú

Mindszentek és halottak napjára

művirág

és ércből

nagy választékban kaphatók:

Zimmermann Ignác

Arad, Szabadság utca 21.